

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA • máj 2014

5

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

Obsah

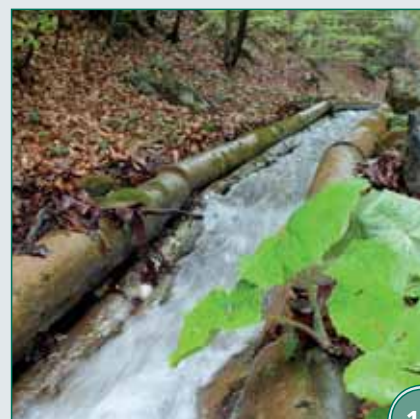
3 Anketa	18 S prstom na spúšti fotoaparátu
4 Lesnícke dni v znamení zdravia	20 Rozprávka z lesa - vernisáž
5 Otvorenie sezóny v lesníckom skanzene	21 Lesnícka historická expozícia v budove bývalého Oravského komposorátu
6 Lesnícky deň pre Základnú školu Jánošovka	22 Ing. Jozef Biringer riaditeľ slovenských Štátnych lesov a majetkov
7 Bobor európsky v lesnom hospodárstve	~ Dobytie Šašovského hradu – trochu inak
8 OZ Rožňava	23 Praslice v národopisnej zbierke
11 Prírode blízke obhospodarovanie prihraničných lesov	24 Milí kamaráti Pre deti
12 Vodný žľab v Rakytove je vyhlásený za významné lesnícke miesto	~ Zasmejte sa
~ Premeny dreva podľa maturantov SOŠ drevárskej vo Zvolene	~ Uveríte?
13 Najmilšia drevená hračka návštevníka Lesníckeho a drevárskeho múzea	~ Sudoku
14 OZ Šaštín opäť začína žiť rybolovom	25 Lesovňa Rejdová Naše zariadenia
15 Zasadil som strom	~ Srnčí chrbát à la Wellington Receptár
16 Lidl les nájdete už aj v Nízkyh Tatrách a opäť sa rekordne rozrástol	26 Podkôrny hmyz a borovicová kalamita
~ Spolupráca Lesov SR š.p. a ŠK Janova Lehota	27 Kalendár historických udalostí
17 Súťaž Zelený objektív	~ Životné jubileá
	~ Pracovné jubileá
	28 Spíliť strom, umenie alebo drina?

4

7

12

16

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
máj 2014

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Ivan Hanula
Jiří Junek
Ing. Milan Longauer
Mgr. Anna Sliacka (as)

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Foto na obálke:
Vlastimil Rezek

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Lesnícke dni, otvorenie Lesníckeho skanzenu, Deň s LESMI SR, Zasadil som strom... to všetko a ďalšie desiatky akcií majú okrem iného za úlohu priblížiť lesníctvo a prácu lesníkov občanom a propagovať podnik LESY SR (a samozrejme ďalšie inštitúcie, ktoré sa ich zúčastnili). S príchodom teplejších dní sa, tak ako každoročne, s aktivitami akoby roztrhlo vrece. Bude to stačiť na aspoň malú zmenu myslenia bežného obyvateľa tohto štátu, ktorému sú problémy lesníctva asi tak blízke, ako spory o rybolov v juhočianskom morí?

Dúfajme, že áno. Hoci... médiá týmto aktivitám zatiaľ veľmi priestor nedávajú. Opäť platí to klasické: nestačí zlaté vajcia znášať, treba o tom vedieť aj kotkodákať. Našťastie je tu skupina ľudí, ktorých sa oplatí osloviť a ktorí so sebou prinesú aj ďalších, a to sú deti. Nechcem tu opäť spomínať lesnú pedagogiku, ak keď má svoje nezastupiteľné miesto v práci s verejnosťou. Niekedy stačí aj menej ako stanovišťa lesníkov s hrami pre najmenších. Niekedy stačí ponúknuť aktivitu, ktorá má aj pre deti viditeľný efekt a zmysel a možno k tomu pridať chlieb s masťou a medvedím cesnakom. To si deti zapamätajú viac ako desiatky prednášok.

Nie je až tak zle... deti naše aktivity bavia. Dôkazom je nielen úspešný začiatok projektu „Zasadil som strom,“ ale napríklad aj viac ako 550 výtvarných prác, ktoré poslali do súťaže vyhlásenej k filmu Zomierajú postojačky.

A tak sa možno, až tieto deti dorastú, dočkáme trochu viac rešpektu k podniku LESY SR. A tak možno časom prehodnotia svoje postoje aj niektorí naši oficiálni partneri, pre ktorých sme často iba organizáciou, ktorá má prinášať peniaze a nemá nárok na akékoľvek oficiálne ohodnotenie svojho prínosu. Vedeli by o tom rozprávať napríklad kolegovia z OZ Čiery Balog

Blaskeľ Jurk

Anketa

Ing. Dušan Timko
riaditeľ OZ Prešov

Na území nášho rozľahlého závodu sa bobor zatiaľ vyskytuje len v jeho severnej časti v povodí riek Topľa, Ondava a Poprad. Jedná sa o migráciu jedincov zo susedného Poľska, ktorí si hľadajú, a ako vidno v poslednom období z jeho častejšieho výskytu, aj nachádzajú na našom území vhodný životný priestor. Predpokladáme, že časom sa bude stále viac posúvať korytami potokov do vnútrozemia a osídľovať ďalšie pre jeho život priaznivé lokality. Zvyšovaním jeho početnosti sa budú zvyšovať aj prejavy jeho „pracovnej“ činnosti, ktoré sú zatiaľ len vo forme obhrýzania a poškodzovania drevín brehových porastov a stavania malých hrádzí na tokoch. Môžeme len dúfať, že to do budúcnosti nenaberie také rozmery ako na niektorých lokalitách u susedov v Česku a na Morave, kde sa pustil už aj do hrádzí rybníkov a nádrží, a kde jeden odborník na bobry (mimochodom vysokoškolský pedagóg) prehlásil, že „problém nie je v bobroch, ale v ľuďoch, lebo žijú tam, kde nemajú...“

Ing. Martin Strmeň
riaditeľ OZ Vranov nad Topľou

Na hornom Zemplíne, ako sa historicky nazýva väčšia časť územia, ktorá patrí pod správu OZ Vranov nad

Bobor vodný na Slovensku vymizol v roku 1865 a opäť sa objavil po vyše 100 rokoch najprv na slovenskom úseku Dunaja a od roku 1981 ho postupne evidujú aj v povodí riek Ondava, Poprad, Topľa, Laborec, Oravy, Dunajec a Váh a iných. Má vplyv prítomnosť tohto živočicha (pravidelná, náhodná) na obhospodarovanie lesa na vašom odštepnom závode?

Topľou, sa výskyt bobrov datuje už pred viac ako desiatimi rokmi na riekach Ondava, Topľa a Laborec. V posledných rokoch k nim pribudli lokality na riekach Cirocha, Udava, riečke Olka a na viacerých prítokoch do uvedených riek. Prítomnosť bobra bola dokonca zistená aj na potoku prechádzajúcom mestom Humenné. Aj keď je v súčasnosti lokalít s ich výskytom hodne a postupne ich počet pribúda, nezaznamenali sme zatiaľ okrem občasného zaplavenia odvozných alebo približovacích ciest významnejšie škody v obhospodovaní lesných porastov. Je to pravdepodobne aj tým, že väčšina lokalít s ich výskytom je na vodných tokoch, ktoré nie sú v našej správe. Mladé jedince bobrov zvyčajne postupne osídľujú ďalšie vhodné lokality a nedochádza k ich koncentráciám a budovaniu väčších „vodných stavieb“. Podobne aj zo strany verejnosti neevidujeme zatiaľ požiadavky na riešenie škôd spôsobených činnosťou bobrov.

Ing. Radomír Nečas
riaditeľ OZ Šaštín

Náš OZ má v správe vodné roky od hraničnej rieky Morava až po hrebene Malých Karpát.

Bobor vodný sa u nás vyskytuje predovšetkým vo vodných tokoch na Záhorskej

nízine, avšak v poslednom čase nie je ničím výnimočným nájsť bobru hrádzu aj v Malých Karpatoch v nadmorskej výške 500 m n.m. Uprednostňuje ohryz brezy, topola, vrby, no spozorovali sme aj ohryz na borovici, ktorý by podľa učebníc mal byť skôr výnimočným javom kvôli prítomnosti lepiacej živice. Stavaním hrádzí spôsobuje podmáčanie lesných porastov, ktoré následne odumierajú.

Na základe súčasného stavu rozšírenia bobra na území nášho OZ nie je dôvod na jeho priraďovanie k skupine chránených druhov živočíchov.

Pozornosť, ktorá sa mu venovala z dôvodu jeho ohrozenia vyhynutím ako druhu v minulosti, by mala byť vystriedaná nutnosťou sledovania jeho vplyvu na krajinu v súčasnosti.

Ing. Peter Pšak
riaditeľ OZ Sobrance

Na Odštepnom závode Sobrance máme najviac skúsenosti s bobrami na vodných tokoch medzi Zemplínskou šířkou a Morským okom,

kde sú pravidelne pozorované od roku 2009. Zatiaľ nie sú natoľko premnožené, aby spôsobovali rozsiahle škody. Výraznejší konflikt záujmov medzi bobrami a lesníkmi nastáva opakovane v období su-

Lesnícke dni v znamení zdravia, ktoré k nám prichádza z prírody

Vo štvrtok 24.4.2014 vo Zvolene oficiálne odštartovala reťaz podujatí so spoločným názvom Lesnícke dni, v rámci ktorých sa konali lesnícke akcie pre širokú verejnosť napríklad v Prešove, Kežmarku, Bratislave, Trenčíne, Revúcej. Námestie SNP vo Zvolene, ktoré je svojou dĺžkou a rozlohou najväčším námestím na Slovensku, privítalo viac ako 4 000 návštevníkov. Pre všetkých prítomných lesníkov, občanov, žiakov, bol pripravený tradične bohatý a zaujímavý program. Lesnícka oslava im poodhalila záhady života lesov, zdravia, ktoré nám prinášajú a vtiahla ich do tajov práce lesníkov.

Slávnostný program odštartoval o desiatej hodine. Po bohatom úvode nasledovala známa rozprávka Havo Slávo, ktorú predviedol divadelný spolok Harry teatro z Banskej Bystrice. Na pódium potom prišli predviesť svoje majstrovstvo sokoliari, kynológovia a poľovníci, ktorí predvádzali vábenie zverí. Divákovi sa vystúpenia páčili a patrične ich ocenili. Pomedzi vystúpili žiaci zo ZUŠ Sliach so sólistkou Terezkou Králikovou, so svojím hudobným programom a Hudobno-tanečné štúdio Zvolen. V závere otváracieho ceremoniálu vystúpil hlavný hudobný hosť - 26 ročná Sima Martausová, ktorú za jej hudobný prejav obdivovalo publikum obrovským potleskom.

Les a zdravie

Lesy poskytujú drevo, ktoré sa dá spočítať, ale lesy zachytávajú prach, produkujú vodu a kyslík, vytvárajú priestor pre odдых a načerpanie síl, to sú benefity, ktoré sa spočítať nedajú. Hlavnou myšlienkou tohtoročných Lesníckych dní bol fakt, že lesy a príroda nám prinášajú relax a zdravie. Lesné prostredie je svojou vnútornou energiou predurčené na regeneráciu telesných a duševných síl, načerpanie energie, inšpirácie a radosti. Lesy vytvárajú priestor pre šport, turistiku, čo výrazne posilňuje naše svaly, srdce a pomáha nám lepšie dýchať. Zelená farba v lese pôsobí upokojujúco. Práve na tieto pozitívne

vpovy lesa na zdravie človeka upozorňovali sprievodné aktivity.

Čo si myslia známe osobnosti o lese

Počas celých osláv usporiadali postupne zverejňovali svedectva známych ľudí, ktorí cez videoreportáž priblížili svoj vzťah k lesu a prírode. Speváčka Kristína považuje lesy za niečo veľmi výnimočné, čo je „naozaj také božie“. Operný spevák Martin Babjak spája s lesmi celé svoje detstvo, lebo ho prežil v lese. Známa fitnesska Zora Czoborová ako športovkyňa strávila v lesoch a prírode množstvo času a prežila tam neuveriteľné zážitky. Naša olympionička, biatlonistka Nasťa Kuzminová je šťastná, že trénuje v prírode a v lese. Podľa nej les „dodáva energiu; každý jeden strom ju dáva, a keď je človek unavený po tréningu telesne i psychicky, stačí sa iba prítúliť k stromu a hneď mu je znova lepšie“. Ľudia si však dostatočne neuvedomujú význam lesov pre ich zdravie a podľa moderátora Milana Zimnykovaľa „by sa ľudia viac zaujímali o les a stromy, keby rástli na Facebooku“.

Lesníci pripravili rôzne aktivity, hry, súťaže...

Návštevníci mohli navštíviť stánok štátneho podniku LESY SR, kde si deti zhotovovali vtáčie búdky. Zážitkové aktivity boli pripravené v stánku Strednej odbornej školy lesníckej, Vojenských lesov a majetkov SR alebo skautov. Vystúpenie trubačov je každoročným sprievodným programom. Osobitým doplnením aktivít v tomto roku bolo poznávanie liečivých bylín, ochutnávka bylinkových čajov, medu a včelárskych produktov. Slovenský klub turistov pozýval na návštevu do lesa po vyznačených turistických trasách. Výzvou pre všetkých bolo cvičenie v prírode pod taktovkou inštruktorov z Regecentra, ktorí zdôrazňovali ako trpí naše telo pri nedostatku pohybu. Liekom pre unavenú dušu môže byť aj muzikoterapia, hra na

drevených hudobných nástrojoch a na nástrojoch pripomínajúcich zvuky lesa.

Deti si mohli vyskúšať Lesnícky minimaraton s odmenou. Po prekonaní prekážok dostal účastník sadenicu stromčeka. Z pripravenej kopy hliny si naplnil črepník a zasadil svoj stromček. Zasadene stromčeky si všetci zobrali domov alebo do školy. Podarilo sa zasadiť 500 sadenicí.

Slovenský rekord

Aj v tomto roku sa uskutočnil pokus o zápis do Knihy slovenských rekordov s názvom „Zelené jablčko vo vrecku mám“. Úlohou bolo rozdať a zjesť čo najviac jablka za dve hodiny. Táto súčasť programu sa stretla s veľkým záujmom, rozdalo a zjedlo sa 633 jablák. A tak opäť zelená farba jablka symbolizovala potrebu hľadania zdravia z prírody. Pribeh rekordu sledovali odborní zástupcovia Knihy slovenských rekordov. Pokus o prekonanie tohto rekordu sa uskutočnil 27. apríla na Lesníckych dňoch v Bratislave.

Lesnícke dni trvali do 1. mája, do otvorenia sezóny Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline v Čiernom Balogu. Počas nich lesníci už po ôsmykrát pripravili pre verejnosť množstvo zaujímavých podujatí v mestách po celom Slovensku.

Ivan Hanula, LDM Zvolen

Otvorenie sezóny v lesníckom skanzene

Dvanásta sezóna v Lesníckom skanzene je otvorená – aká bude?

Slávnostné lesnice, niekoľko príhovorov, folklórne vystúpenia, preseknutie lanka predsedom Dozornej rady Lesov SR Jánom Račákom a 12. sezóna Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline je od 1. mája otvorená.

Co si pripravili jednotliví partneri štvorvláštiku zloženého z obce Čierny Balog, občianskeho združenia Vydra, neziskovej organizácie Čiernohronska železnica a podniku LESY SR do novej sezóny? Otvo-

renie Vydrovskej doliny a tým aj Lesníckeho skanzenu sprevádzalo slnečné počasie a vážnosť mu dodala aj účasť štátnej tajomníčky ministerstva pôdohospodárstva Magdalény Lacko-Bartošovej a ďalších zástupcov štátnej správy a inštitúcií.

Peter Morong, riaditeľ OZ Čierny Balog

Začiatkom mája Lesnícky skanzen zahájil už svoju dvanástu sezónu. Je to dlhé obdobie, takže musíme mnohé exponáty upraviť, zreštaurovať, natrieť a niektoré úplne vymeniť. Myslím si však, že aj toto skultúrne prostredie v lesníckom skanzene a návštevníci to budú hodnotiť pozitívne. OZ sa snaží každý rok pripraviť pre návštevníkov niečo nové. Podobne tomu bude aj tento rok. Prioritou je úprava a prepojenie minerálnych prameňov a vybudovanie kamennej studne J.D.Matejovie na prekrásnom mieste v hôrnej časti skanzenu. Intenzívne rokujeme s architektom Vladom Paškom o vízii a dokončení Lesníckeho minilandu. Naším spoločným cieľom je vybudovať miniland podobný

napríklad Legolandu. Ten náš však bude tvorený miniatúrami stavieb, technológií, ľudí a zvierat, ktoré bezprostredne súvisia s lesníckou činnosťou. Návštevníci sa budú pohybovať po upravených chodníkoch priamo pomedzi expozíciou. Určite chceme začať s realizáciou tzv. pocitového chodníka. Základná myšlienka chodníka spočíva v tom, že na trase, ktorú musí každý prejsť bosý, sa bude striedať viacero podkladov – tráva, machy, rôzne frakcie kameňa a iného prírodného materiálu, vodná plocha. Som presvedčený, že po dokončení tohto chodníka to bude veľká atrakcia. Keďže tento rok oslávime 70. výročie SNP rozhodli sme sa v spolupráci s LaDM pripraviť informačnú tabuľu venovanú pracovníkom štátnych lesov, ktorí sa aktívne zapojili do druhej svetovej vojny. Od januára tohto roku sa pripravujeme na najväčšiu akciu v skanzene Deň stromu. Program je hotový a som rád, že naše pozvanie prijali veľmi zaujímaví a známi umelci, ktorí budú lákadlom pre každého návštevníka.

Aleš Bílek, riaditeľ ČHŽ

Prvého mája odštartovala už tradične nová letná sezóna Čiernohronskej železničky a Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline nad Čiernym Balogom. Na zahájenie prišiel opäť parný vláčik Klubu historickej techniky až zo Zvolena a slávnosť pokračovala bohatým kultúrnym programom už priamo na pódiu areálu Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline. Od nasledujúceho dňa už premávajú vláčiky Čiernohronskej železnice pravidelne každý deň na trasách Čierny Balog – Vydrovo a Čierny Balog – Dobroč. Najdlhšia trasa Čierny Balog – Chvatimech premáva do začiatku prázdnin iba pre objednané skupiny nad 20 osôb.

V sobotu 3.5.2014 pokračovali slávnosťou otvorením motoristickej sezóny našej už slávnej cesty Route 66 (Šahy – Pusté pole), doplnené tento rok i experimentál-

ným pokusom o odliatie liatinového loga Route 66 pôvodnou starou technológiou na námestí v Hronci. Pokus bol úspešný a program následne pokračoval spanilou jazdou motocyklov do Tisovca. Aj v Tisovci v tento deň oslavovali - nateraz to bolo privítanie unikátneho ozubnicového

parného rušňa v Tisovci. V budúcom roku by mal tento rušeň spolu so súpravou historických vozňov oživiť pravidelnými jzdami prekrásnu horskú trať Tisovec – Pohronská Polhora. Program pokračoval Countryfestivalom „Za stodolou“ opäť vo Vydrovskej doline a až neskoro večer sa poslední účastníci spokojní rozišli do svojich domovov.

Letná turistická sezóna je teda slávnostne otvorená a zostáva už len všetkým pozvať na návštevu našich blízkych atrakcií – veď pre oddych netreba vždy cestovať tisícky kilometrov – to najcennejšie máme často doma za humnami.

V súvislosti s už opäť rastúcou návštevnosťou (kríza sa zdá už definitívne skončila) sa nám podarilo v minulom roku zakúpiť päť zánovných osobných vozňov z Rakúskej úzkorozchodnej železnice v Mariazell. Sú to veľmi pohodlné, na naše pomery až luxusné uzatvorené vozne s nezávislým naftovým kúrením, plyšovými sedadlami a veľmi dobrými chodovými vlastnosťami, ktoré umožnia celoročné prevádzkovanie Čiernohronskej železnice. Nakoľko sa tento rok zmenil majiteľ lyžiarskeho vleku v Čiernom Balogu a veľmi sľubne sa rozvíja spolupráca Klastra Horehronie v oblasti prepojenia jednotlivých lyžiarskych stredísk regiónu, pripravujeme pre budúcu zimnú sezónu i pravidelnú prevádzku Skivlakov. Túto zimu sme spoločne s Klastrom Horehronie, Lesmi SR a Vydrou vyskúšali i zimnú prevádzku Lesníckeho skanzenu a budeme v tejto spolupráci pokračovať i s predpokladaným

rozšírením prevádzky ČHŽ pre lyžiarov bežkárov.

Súčasťou obnovovanej trasy dve výhybky na existujúce nákladiská dreva, ktoré umožnia po dohode s LSR organizovať vo vybraných termínoch i pravidelné ukážky prepravy dreva pôvodným spôsobom – lesnou železnicou. Spolupráca neformálneho štvorlístka (Vydra, LSR, Obec Čierny Balog a ČHŽ) a najnovšie i Klastra Horehronie pripravila tak opäť novinky, ktoré budú určite lákadlom pre nových a nových záujemcov – návštevníkov nášho regiónu. Tešíme sa na Vás!

Michaela Heretová OZ Vydra

Aj v tomto roku poskytujeme programy pre organizované skupiny, či už sú to školské exkurzie alebo firemné podujatia. Program je individuálne pripravený na mieru každej skupiny, kde nechýbajú obľúbené animačné programy. Animačné programy sú s ekologickou tematikou alebo s tematikou pôvodných tradícií obce Čierny Balog:

- Remeselný dvor Poklady starých Baločanov - návšteva remeselného dvora s ukážkami tradičných ľudových remesiel - kožiarske, drevorezba, tkáčstvo, medovníkarstvo, výroba zo slamy, atď.
- Ako chutí príroda - budovanie vzťahu detí k prírode prostredníctvom zábavných hier zameraných na viaczmyslové vnímanie a poznávanie prírody.
- Vydričkina papiernička - výroba recyklovaného papiera - názorná ukážka a praktická skúsenosť sekundárneho využitia odpadového papiera.

• Šikovné prsty - výroba tkaných rohoží - využitím starého textilu a jeho ručným spracovaním zachováme tradičné remeslá.

• Drevorubačský ding - zábavné súťaženie s prvkami folklóru a drevorubačských tradícií (rezanie dreva ručnou pílou, hod klúčtou, plieskanie bičom).

Do programov vieme zakomponovať jazdu Čiernohronsou železnicou, prehliadku Lesníckeho skanzenu, kultúrny program miestnych ľudových umelcov, či aktivitu Chodníkom okolo Dobročského pralesa so sprievodcom. Sprostredkovávame ubytovacie a stravovacie služby.

K návšteve Čierneho Balogu neodmysliteľne patrí odniesť si niečo na pamiatku. VYDRA v letnej sezóne prevádzkuje dve turistické informačné kancelárie – na železničnej stanici ČHŽ v obci Čierny Balog a vo Vydrowskej doline pri Lesníckom skanzene, kde pracovníci nielen poskytujú bohaté informácie o turistických atrakciách v obci i v širokom regióne, ale majú čo ponúknuť aj suvenírov chytivým návštevníkom. Obidve pracoviská sú bohaté zásobené najmä remeselnými výrobkami majstrov nielen z obce, ale z celého Slovenska. Sú tu umiestnené výrobky aj zdravotne znevýhodnených ľudí. Spolupracujeme s Komunitným

centrom n.o. v Čiernom Balogu, ktorí nám dodávajú výrobky zdravotne postihnutých občanov z obce, pre ktorých organizujú voľnočasové programy a tvorivé dielne. Podnikateľ z Brezna, ktorý prevádzkuje chránenú dielňu, dodáva výnimočné a hodnotné suveníry s tematikou Lesníckeho skanzenu. TIK vo Vydrove je tematicky prispôsobený lesu a Lesníckemu skanzenu, v obci TIK ponúka prevažne suveníry s témou vláčikov a ČHŽ.

Najväčším lákadlom leta sú ale Vydrowské letné tábory pre deti a mládež.

-vr-, Peter Morong,
Aleš Bílek, Michaela Heretová
redakčne upravené

Lesnícky deň pre Základnú školu Jánošovka na Čiernom Balogu v Lesníckom skanzene

Gustáv Kazimír Zechenter-Laskomerský (1824-1908) píše vo svojej knihe Päťdesiat rokov slovenského života: „Ja sa dobe ešte pamätám v Banskej Bystrici na cisársko-kráľovského lesného majstra Dekréta. Keď som bol gymnaziálnym žiakom, chodieval tento šumný, mohutný, vysoký starý pán pilne, keď len stačil, na žiacku omšu na zámok. Pochodil on z Dobroče, z chudobných rubárskych rodičov, kde sa koncom 18. storočia narodil.“

A práve miesto narodenia Josefa Dekréta Matejovie bolo jedným z dôvodov pre umiestnenie Lesníckeho skanzenu do Vydrowskej doliny. V roku 2014 si pripomínáme 240 rokov od jeho narodenia, a to bol podnet pre uskutočnenie Lesníckeho dňa pre miestnu ZŠ. V piatok 25. apríla lesníci z OZ Čierny Balog, študenti a učitelia zo Strednej odbornej školy lesníckej J.D.Matejovie v Liptovskom Hrádku pripravili v doline 18 stanovišť s rôznym zameraním. Každá trieda, bolo ich 18, mala svoj herný plán, orientačný časový rozpis a mapku. Spolu 48 študentov a šiesti lesníci sa venovali žiakom pri „po-

znávačkách“, ktoré preverili ich zmyslové orgány (hmat, sluch, čuch, chuť, zrak), pri múdrom povrázku, semienkach či poptených písmenkách. Pri rezaní drevok, výrobe píšťalky, alebo privesku s otlačkom zobrazenia J.D.Matejovie, si skúšali svoje zručnosti. Nechýbali ani stanovišťa s vtáčimi búdkami a viacerými druhmi krmidiel, magnetická tabuľa s biotopmi, s rôznymi druhmi zveri, pracovné náradie či pilčícky a lesnícky oblek.

Lesníka bez pušky si žiadne dieťa nevie ani predstaviť, tak aj strelnica, tá

digitálna s obrazovkou a ozajstnou elektronickou puškou, ktorú doniesli študenti z SOŠL, ale aj tá naša - hod' si šišku do medveďa, mali veľký úspech a priniesli deťom veľa zábavy. Disciplínu pod názvom vábenie zveri deti vnímali a počúvali s veľkým záujmom, no i s rešpektom. Nie každému sa podarilo vydať zvuk z vábidla tak, aby bol spokojný. „Len cvik robí majstra,“ hovorí sa. Piaty zdatní trubači predvedli umenie hry na lesníci a aj prostredníctvom poľovníckych signálov priblížili žiakom poľovníctvo. Úžas v očiach mnohých sa objavil, keď zazneli Lesníckym skanzenom spievané slová poľovníckych signálov, hlavne signál „prestávka“ sa stala inšpiráciou pre vyhlasovanie jednotlivých, alebo aspoň tej veľkej, prestávky na škole, spevom. Ráno o pol deviatej s príchodom detí do LSk slabučko pršalo, no dážď po pár minútach ustal. Keď sme sa o pol jednej rozchádzali dážďik sa zase ozval a vyprevádzal spokojné deti, v čo sme my lesníci i nádejní pokračovatelia tohto povolania na začiatku dúfali, domov na Čierny Balog.

Michal Kofira
OZ Čierny Balog

Bobor európsky v lesnom hospodárstve

Bobor vodný (*Castor fiber*) je najväčší európsky hlodavec. Meria 75 - 100 cm, jeho chvost 30 - 40 cm a jeho váha sa pohybuje v rozmedzí 15 - 30 kg. Je aktívny počas celého roka, najmä večer a v noci. Keďže sa živí výlučne kôrou stromov, v jeho okolí musí byť dostatok tzv. mäkkých drevín: briez, vrb, jelší a topoľov. Za rok spotrebuje asi 4000 kg dreva s kôrou. Vyskytuje sa v nížinných a podhorských oblastiach, pričom preferuje mierne tečúce alebo stojaté toky. Voda musí byť však dostatočne hlboká, aby v lete nevysychala a v zime nepremrzala až na dno. Žije v kolónii a bobrie páry zostávajú spolu po celý život. Hrádze budujú samice, kým samce materiál prinášajú a podávajú. Obydlia si budujú aj v brehoch vodných tokov alebo nádrží v lesnatej krajine.

Stav bobra na Slovensku stúpa. Dôkazom toho sú napríklad údaje zo správy o lesnom hospodárstve z roku 2007, kedy počet bobrov na Slovensku bol 297 a úhyn sedem kusov, kým v roku 2011 podľa Zelenej správy narástol stav tohto hlodavca na 1767 jedincov. Plánoval sa lov 12 ks, pričom odlovené boli len dva jedince a zaznamenal sa úhyn piatich kusov. V porovnaní s rokom 2011 v Zelenej správe z roku 2012 bol zaznamenaný ďalší nárast bobra na 1851 kusov, pričom v danom roku sa s plánovaným odstreľom nepočítalo.

Bobria lúka

Bobor spôsobuje značné škody na lesných porastoch

Návrat bobra európskeho je krásnou ukážkou schopnosti druhu opätovne zaujať svoje miesto v ekosystéme. Prítomnosť vyšších stavov bobra však prináša i určité strety so záujmami lesného hospodárstva, lebo bobor sa nevracia do pôvodných „pralesov“ ale do hospodársky využívaných lesných porastov, ktoré boli cielene pestované už od dôb lichtenštajnských lesníkov. Bobor ohryzom stromov spôsobuje nemalé škody na lesných porastoch. Poškodzované sú takmer všetky dreviny a to už od mladých kultúr až do dospelosti. Bobor je schopný mladšie stromy „stažiť“ a vytvoriť tzv. bobriu lúku. Kôra a vetvičky

Bobor pri Zvernici Karná

mu slúžia ako potrava. Silnejšie stromy iba poškodí ohryzom kôry a vodivých pletív tak, že strom „na stojato“ usychá. Takto sú poškodzované i stromy o priemere 1,5 m (www.lesy.cz).

Počet bobrov sa v posledných rokoch zvyšuje napríklad aj u Rusovského jazera v Bratislave, ktoré je v správe LESOV SR. Populácia bobrov sa tu vyskytuje už približne 20 rokov, počas ktorých ohryzájú stromy, ktoré následne využívajú pri budovaní svojej hrádze. Tá má za následok zdvihnutie vodnej hladiny. Hoci nie je na Slovensku zaznamenané extrémne zväčšenie populácie bobrov ani zvýšené škody, naši zamestnanci situáciu monitorujú. V prípade premnoženia sa budeme musieť obrátiť na orgány ochrany prírody. Podľa platnej legislatívy môžu majitelia lesov žiadať od štátu kompenzáciu za škodu spôsobenú vybranými druhmi chránených živočíchov, teda aj bobra. Hoci podľa ochranárov treba si na bobrov a ich pobytové znaky, ktoré zanechávajú v prírode jednoducho zvyknúť.

Bobre si spravili hrádzu aj pri Poľovnom revíri Karná v okrese Sobrance. Tieto pozemky spravuje opäť náš podnik a požiadali sme o likvidáciu hrádze z dôvodu zníženia prietoku vody a možného vylitia z koryta. Ako správca toku je podnik podľa zákona povinný udržiavať tok a zabezpečiť jeho priechodnosť.

Desiatky nahryzených stromov na slovenskom brehu Dunajca zaznamenali aj kolegovia zo Štátnych lesov TANAPu.

Bobor našiel vhodné podmienky aj v lužných lesoch Břeclavska. Hustá sieť lesných kanálov rieky Kyjovky a nadväzujúcich kanálov revitalizačného systému budovaného v priebehu deväťdesiatich rokov je pre nich ideálnym prostredím. Populácia bobrov nie je stabilná a neustále sa zväčšuje.

Keďže náš podnik spravuje lesy aj v oblastiach, kde sa bobry vyskytujú a je predpoklad, že ich počet bude narastať je dôležité vedieť ako reaguje verejnosť na zmeny, ktoré spôsobuje tento druh v svojom teritóriu.

Problematika bobra netrápi len

lesníkov, poľovníkov, ale aj verejnosť. V diskusii na tému či **Má bobor zostať hájený, alebo povoliť odstreľ?** (www.lovuzdar.sk) zaznelo viacero názorov, pričom tento živočích si svojim životným štýlom nezískal veľa priaznivcov – „Každý z Vás určite aspoň raz videl škody, ktoré vie napáchať bobor (*Castor fiber*). Je pravdou, že bol takmer v celej Európe vyhubený, ale myslím, že táto doba je už preč, pretože škody pri niektorých vodných plochách (hlavne stojatá voda) sa začínajú rátať na státisíce.“

„Na Záhori v povodí rieky Moravy je to už neúnosné, zlikvidované porasty, bobrie hrádze, ktoré majú za následok zaplavovanie území, vysoký stav odvodňovacích kanálov, ktoré majú za následok presakovanie vody až do pivníc (ako aj u nás). Pár rokov dozadu tento stav nebol a každopádne už treba začať konať!“

Práca bobra na Morskome

„U nás v revíri (v blízkosti rieky Morava) sú ca 3-4 bobrie hrádze a musím uznať, že či je človek poľovník alebo nepoľovník, ak zbadáte čo porobili za tak krátky čas, tak sa zamyslíte nad touto problematikou. Škody sú viditeľné. Pri jednom jazere komplet zlikvidované stromy atď. Ďalší prípad: odvodňovací kanál s bobrou hrádzou zaplavil blízke územie a urobil z tej peknej lokality „jazierko“. Ono predstava, že máte v revíri bobra je pekná a jednoznačne patrí do prírody, ale nemyslím si, že by si ho niekto dobrovoľne len tak dal k „sebe“ a nechal si likvidovať okolie.“

-as-

OZ Rožňava,

rozmanitosť porastov, výborný hospodársky výsledok a kvalitné poľovníctvo

„Južný“ závod, ktorý napriek svojej geografickej polohe nie je iba územím s bukum, cerom, či agátom. Nadmorská výška od 185 do 1476 m.n.m. a rozmanité geomorfologické podmienky zaručujú rast takmer všetkých dôležitých drevín vrátane duba či smreka. So štyrmi režijnými revírmi a zvernicou v Betliari je obľúbenou destináciou poľovníkov.

Základné informácie

Katastrálna výmera:	121.100 ha
Výmera obhospodarovaných LP:	34.319 ha
- z toho vo vlast. SR:	31.058 ha
- z toho NNL- zák. 229/91 Zb.:	2.990 ha
- z toho prenajaté porasty	271 ha
Lesnatosť	62 %
Počet lesných správ	5
(Nižná Slaná, Betliar, Krásnohorské Podhradie, Rožňava, Ladová)	
Počet expedičných skladov	1
Počet zamestnancov	100

Z histórie

Veľká časť lesov tohto územia patrila cez niekoľko storočí šľachtickým rodom Bebekovcov, Koháryovcov a Andrassyovcov. História štátneho lesníctva na tomto území sa datuje od roku 1933, keď vytvorená Správa lesov Betliar dostala do užívania od vtedajšieho Štátneho pozemkového úradu v Prahe poštátnené časti veľkostatku Gejzu Andrassyho v Betliari a v roku 1934 časť majetku Ľudovíta Maldegheha z Krásnohorského Podhradia. Išlo o výmeru lesa zhruba 16.200 ha, čo vytvorilo základ organizácie štátnych lesov na území dnešného OZ. Od roku 1945 prešli ďalšie skonfiškované majetky do vlastníctva štátu.

Cez mnohé organizačné zmeny sa v roku 1956 vytvorili na území dnešného OZ tri lesné závody (Betliar, Rožňava, Krásnohorské Podhradie), ktoré od 1. júla 1960 patrili do novo založených Východoslovenských štátnych lesov. Sedemdesiate roky (1973) priniesli zásadné zmeny vo vnútornej štruktúre podniku, tradičná forma poľesí sa zrušila a z 32 lesných závodov Východného Slovenska sa vytvorilo 16 lesných závodov, z toho dva lesopoľnohospodárske.

OZ Rožňava vznikol splynutím spomenutých troch závodov a so svojou výmerou 65.510 ha pôdneho fondu bol najväčším závodom celého podniku. Okrem tradičného lesníctva závod robil servis pre podnik v oblasti vzdelávania zamestnancov v školiacom stredisku Zálesák v Betliari, kde boli pravidelne preškolení mnohí zamestnanci z cca 15 tisícovej armády zamestnancov podniku. Počas prázdnin sa areál menil na vyhľadávaný pioniersky tábor. Závod mal vybudovanú modernú veľkoškôlku v Čermošnej ako aj mechanizačné dielne pre generálku LKT pre celý podnik VSSĽ. Po rôznych reorganizáciách najzaujímavejší bol experiment, kedy sa zrušili OZ a vytvorili sa správy lesov a tak zvané strediská dopravy manipulácie a služieb. Tento pokus vydržal dva roky, lebo od 1.1.2000 reálne začal fungovať OZ Rožňava v dnešnej podobe.

Základná charakteristika odštepného závodu

Územie OZ Rožňava sa rozprestiera vo východnej (rožňavskej) časti Gemera. Lesy tohto územia sú rozložené od rovinatej časti Rožňavskej kotliny, ktorá vytvára stred opisovaného územia až po horské chrby Slovenského Rudohoria, Stolické vrchy a Volovské vrchy (Volovec 1 293 m. n. m., Pipítka 1 224 m. n. m.). Západnú časť územia vytvára zvlnený terén Revúckej vrchoviny. Južnú časť vyplňa rozsiahly orografický celok Slovenský kras svojimi planinami a strmými svahmi, padajúcimi do údolí riek Slaná, Štítnik, Turňa. V minulosti išlo vo väčšine prípadov o spustené pôdy, dnes stromová zeleň na úpäti svahov a v upravených stržiach a výmloch dokumentuje priekopnícku činnosť lesníckej generácie z 50. a 60. rokov 20. storočia pri pretváraní spustnutej krajiny. Prevažná časť územia OZ patrí do povodia rieky Slaná.

Aj na rozvoj poľovníctva sú v tomto regióne dobré podmienky. V poľovních revíroch, obhospodarovaných v réžii odštepného závodu je významne zastúpená

Nová chata v zvernici

zver jelenia, srnčia a diviacia, vo Zverníku Betliar je v súčasnosti hlavne zver jelenia, ale aj daniela a muflóny. Odštepný závod ponúka možnosť poplatkových odstrelov pre tuzemských i zahraničných poľovních hostí aj s vhodným ubytovaním napríklad na chatách Kopáň, Predné Lazy či na poľovníckom zámočku Podsúľová.

Po stránke prírodných krás, ochrany prírody a kultúrno-historických pamätihodností sa v obvode závodu nachádza neuveriteľné veľké množstvo zaujímavostí. Orografický celok Slovenský kras bol ešte v roku 1973 vyhlásený za chránenú krajinnú oblasť. Slovenský kras predstavuje najväčšie krasové územie Slovenska, vyskytujú sa v ňom mnohé zaujímavé podzemné a povrchové krasové útvary, ako sú jaskyne, závrty, škrapové polia. Niektoré

jaskyne (Domica, Gombasek) sú sprístupnené a spolu s takými kultúrno-historickými pamiatkami ako je hrad Krásna Hôrka a kaštieľ Betliar tvoria základ pre rozvoj cestovného ruchu v tomto regióne. Z lesníckeho hľadiska treba spomenúť chránené územia, národné prírodné rezervácie, ako sú Hrušovská lesostep, Brzotínske skaly a Zádielská tiesňava.

O aktuálnych plánoch a problémoch sme sa rozprávali s riaditeľom OZ Štefanom Zubriczkým

Aké sú aktuálne hospodárske výsledky rožňavského závodu?

Plán HV na minulý rok bol stanovený na 714.000 eur a koncoročný výsledok sme zaznamenali vo výške 1,479 mil €. V tomto čísle sú však započítané aj dotácie.

Čo je však problém a nielen nášho odštepného závodu, ale celého podniku, sú kalamity a nasledovné znižovanie ťažby ihličnatého dreva. V roku 2010 sme prekročili 200.000 m³ ťažby. Normálna ťažba je pre náš OZ približne 120.000 m³. V tomto roku už začneme ťažiť viac listnatej hmoty ako ihličnatej, čo bude mať vplyv na hospodársky výsledok. Zatiaľ čo sme vlni vyťažili 78.000 m³ ihličnatej hmoty a 61.500 m³ listnatej, v tomto roku plánujeme ťažbu 57.600 m³ ihličnatej a 65.400 m³ listnatej hmoty.

Aká je na vašom OZ situácia s lykožrúto-ovou kalamitou?

Podkôrný hmyz je všade, kde sú smrekové lesy. Keď som nastúpil po škole na náš závod v Rožňave, v Zádielskej doline bolo niekoľko ohnisk podkôrníkovkej kalamity. Pre problémy so sprístupnením porastov (o buldozéri ani len počuť!) sa kalamita rozšírila

tak, že dnes v tej lokalite staršie smrekové porasty nenájdete. Je to ako s akoukoľvek chorobou. Keď sa nepodchytí v počiatočnom štádiu, treba radikálnejšiu liečbu alebo je jednoducho neskoro.... Podkôrný hmyz je prirodzenou súčasťou prírody, k jeho rozšíreniu však výrazne prispieva aj počasie posledných rokov, najmä vyššie teploty a nedostatok zrážok.

No a tam, kde nie je podkôrníková kalamita, zasiahne vietor, ako napríklad vlni v zvernici Betliar. V noci z 15-teho marca tam vietor polámal a vyvrátil cca 30.000 m³ najmä ihličnatých stromov, ale neušetril ani storočné duby, či iné listnáče.

Nejde však iba o podkôrníkovú a vetrovú kalamitu. Na kalamitiskách je aj niekoľko rokov po výrube vďaka uhádzanej haluzine veľké riziko požiaru. Nie je tajomstvom, že na našom závode v priebehu ôsmich mesiacov vznikli takmer na rovnakom mieste dva veľké požiare, ktoré poškodili nielen vysadené stromčeky, ale aj časť okolitých porastov. O to viac ma to mrzí, že toto riziko sme naozaj nepodceňovali.

Keď sme u poškodení lesov, je verejným tajomstvom, že v okolí Krásnej Hôrky sú postavené nelegálne obydlia aj na pozemkoch obhospodarovaných podnikom LESY SR. Nastal posun v riešení tohto problému?

Problém nelegálnych stavieb v rómskych osadách nie je len otázkou Krásnej Hôrky, ale ide o celoslovenský problém. Myslím si, že v zmysle súčasnej legislatívy je neriešiteľný z pozície OZ, generálneho riaditeľstva, ale asi ani ministerstva pôdohospodárstva.

Faktom je, že sa zabralo cez dva ha LPF, že sa v okolí osady vyrúbali stovky kubíkov dreva. Už sa kradne a pílí aj v noci. Dokonca sme si objednali aj SBS na stráženie, ale bez výraznejšieho efektu. Nevyučujem, že už v niektorých prípadoch ide o organizovanú činnosť s predajom tretím osobám. Keď sa zlodějom dreva podarí postupne naťahovať po klátičkoch do osady na plné auto, tak sa drevo predá a odvezie.

Klesajúca celková ťažba, klesajúci podiel cennejšieho a žiadanejšieho ihličnatého dreva... je niečo, čo by vplývalo pozitívne na hospodársky výsledok OZ Rožňava?

Následkom kalamitných ťažieb nám neúmerne vzrástli náklady na pestovnú

činnosť. V súčasnosti pozitívnym javom je ich klesajúca tendencia. Kým v roku 2012 sme vynaložili 1,012 milióna eur na túto činnosť, vlni to bolo 829.000 eur a v tomto roku plánujeme 728.000 eur. To bude mať pozitívny vplyv na hospodársky výsledok.

Ďalším priestorom na zlepšenie HV

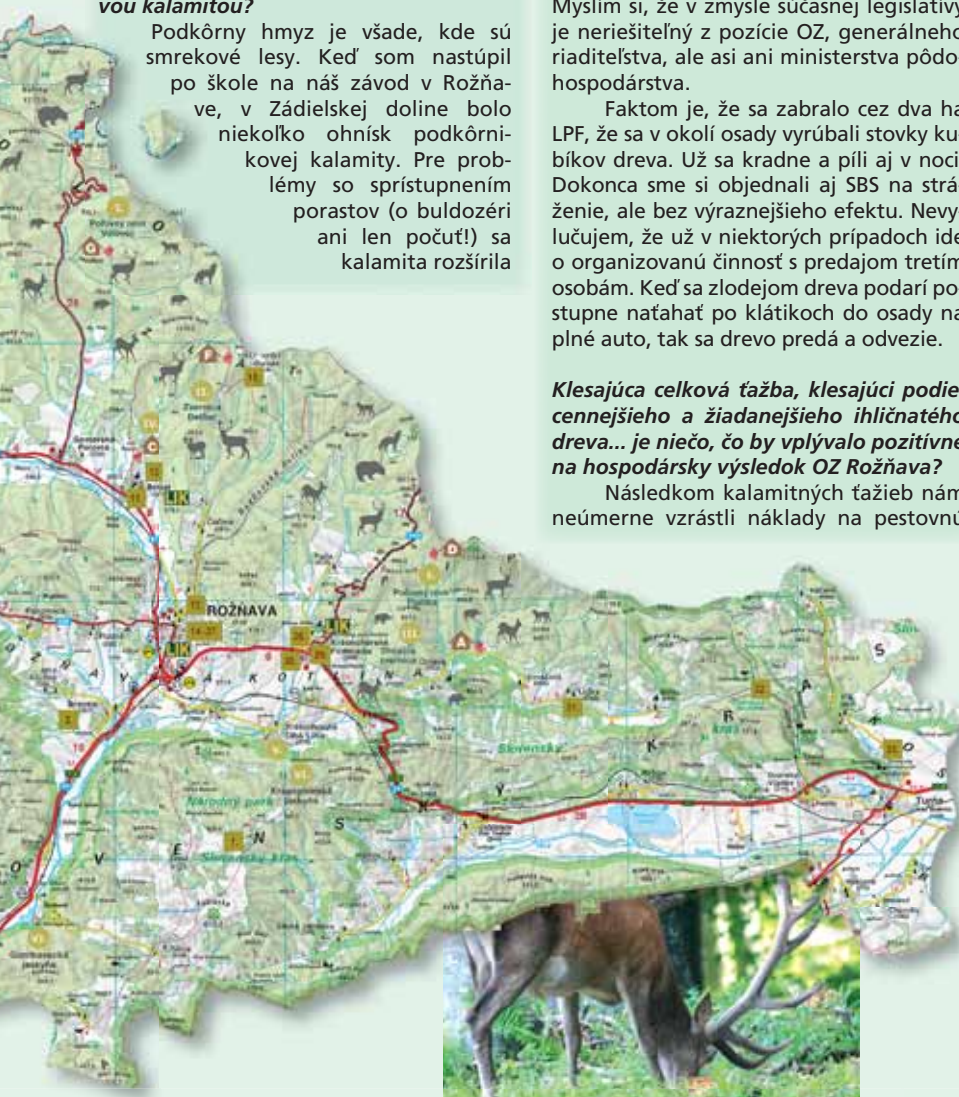
je dôkladná kontrola triedenia a manipulácie dreva. Napríklad pri dodávkach z odvozného miesta.

Tento spôsob predaja má svoj význam, najmä pri listnatej vláknine a pri III D hmote. Napríklad z LS Ladovej by bolo neefektívne túto hmotu prevážať cez Dobšinský kopec na sklad a potom po pár rezoch naspäť po tej istej trase do Ružomberka.

Na čo však momentálne prichádzame a čo vedenie OZ aktuálne rieši je to, že máme pocit akoby nám časť dčkovkej hmoty odchádzala do vlákniny. Myslím si, že to môže byť problém aj ostatných listnatých závodov, pretože keď u nás máme takéto podozrenie a zároveň máme druhé najlepšie speňaženie listnatej hmoty za I.Q v rámci podniku, je predpoklad, že sa tak deje aj inde. Výťaž guľatinových sortimentov u listnatého dreva za posledné dva roky sa pohyboval v rozmedzí 57 - 59 %.

Aby sme takýmto stratám zabránili, dali sme test na parametre listnatej guľatiny III.D vonkajšej prevádzke a musím povedať, že sme neboli s výsledkami vedomostí spokojní. Zvýšili sme kontrolu expedície dreva po odvozných miestach a ES. Pokiaľ nájdeme sporné kusy vo vláknine, musíme nám lesník alebo skladník zdôvodniť, ktorý parameter kus nespĺňa. Ak odíde dčková hmotu vo vláknine, odberateľ nebude namietat. Pokiaľ je reklamácia v dčku, musí sa zdôvodňovať, zvyčajne to končí na škodovej komisii, tak ľudia majú tendenciu ísť cestou menšieho odporu. Každý lesník a majster ES musí mať pred očami:

"Rozdiel medzi listnatou III.D a vlákninou je cca 9 eur/m³". Najradšej by som bol, keby to mali expedienti v svojom deníku poznačené na každej strane, aby na to nezabudli. Nemáme také možnosti, že

by sme takúto sumu vedeli nahradiť inde. Je to pre nás veľká výzva a do pol roka chceme vidieť konkrétne výsledky kontrol, školení a ďalších opatrení.

Ďalšou možnosťou na zlepšenie HV sú štandardne aukcie cenných sortimentov. Organizujeme ich každý rok a našou výhodou je, že máme zastúpené všetky dreviny. Územie OZ Rožňava je ako arborétum. Je to dané aj tým, že náš závod je umiestnený od teplomilných údolí pri maďarských hraniciach až po nadmorskú výšku 1476 m n. m. Väčšinou sú na aukciách zastúpené buky, dub, javor, jaseň, čerešňa; javor sme však v tomto roku nerúbali, pretože nebol záujem odberateľov. Naopak záujem bol o smrekovce, sporadicky sa nájdu aj také drevíny ako brekyňa.

Ako sa darí komunikovať s orgánmi štátnej ochrany prírody?

Máme porasty aj v chránených územiach - na severe je to NP Slovenský raj a celá južná strana je NP Slovenský kras. Nechcem to zakríknuť, zatiaľ nie sú zásadné problémy, snažíme sa všetky problematické otázky prerokovať vopred, aby sme predišli rozporom.

Polovníctvo je jednou z výkladných skriň OZ Rožňava. Ako prispieva k jeho hospodáreniu?

O zvernici Betliar a chovu trofejných jeleňov sa už v tomto časopise popísalo dosť. V každom prípade potrebujeme ešte tri až štyri roky. Potom už budú trofejné kusy vo väčšom množstve a začnú prinášať pre OZ významnejšie tržby. Závod však nemá iba zvernicu v Betliari, ale má tiež štyri ďalšie režijné poľovné revíry a diviačiu zvernicu v Krásnej Hôrke, ktorá nám už tiež prináša prvé výsledky vo forme úlovkov trofejových kancov a spoločných poľovačiek na diviačiu zver. Posledná sezóna však nebola príliš dobrá. Veľké množstvo snehu spôsobilo úhyn zveri a aj trofejné kusy, ktoré prežili, mali slabšie parožie. Uplynulá zima bola mierna, takže očakávame, že táto sezóna by mala byť lepšia. Už je to vidieť aj na stavoch zveri v revíroch.

Čo plánujete pre verejnosť?

Máme pripravený projekt vo zvernici za parkom kaštieľa Betliar. Sú tam bývalé grófske rybníky, ktoré plánujeme revitalizovať a využívať na rekreačnú rybačku, plánujeme v týchto miestach mini zvernicu na pozorovanie zveri pre verejnosť, výstavbu prístreškov a lavičiek. Kaštieľ je veľmi navštevovaný, takže predpokladáme, že o záujemcov by nebola núdza.

Čo môže ponúknuť turistom okolie Rožňavy?

Okolie Rožňavy je jedinečné množstvom jaskýň, krásnou prírodou a pre Maďarov, ale nielen pre nich, je zaujímavý slávny rod Andrášiovcov a ich turisticky veľmi vyhľadávané sídla a iné objekty, predovšetkým kaštieľ v Betliari s jeho anglickým parkom zapísaným na zozname UNESCO a hrad, mauzóleum, obrazáreň v Krásnej Hôrke.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Turistické zaujímavosti

Dobšinská ľadová jaskyňa

Rozloha ochranného pásma: 360,2 ha

Vyhlasená ako chránený prírodný výtvor v roku 1974, ako národná prírodná pamiatka v roku 1995.

Charakteristika územia:

Poloha: Leží v Národnej prírodnej rezervácii Stratená na území Národného parku Slovenský raj. Vchod do jaskyne na severnom svahu Duče je v nadmorskej výške 971 m. Z osady Dobšinská ľadová jaskyňa v doline Hnilca treba serpentínovým náučným chodníkom prekonať prevýšenie 130 m.

Prírodné pomery: Vytvorená je v strednotriasových svetlých steinalmských a wettersteinských vápencoch silického príkrovu pozdĺž tektonických porúch a medzivrstevných plôch bývalým ponorným tokom Hnilca v troch vývojových úrovniach. Je súčasťou genetického systému Stratenskej jaskyne.

Dosahuje dĺžku 1232 m a vertikálne rozpätie 112 m. Okrem zaľadnenej Veľkej a Malej sieni, Ruffíniho koridoru a Prízemia zahŕňa i nezaľadnené časti (Kvapľová a Biela sieň, Suchý dóm, Kvapľová pivnica, Peklo). Čiastočne zaľadnený je Zrútený dóm. Podmienky pre tvorbu ľadovej výplne vznikli po zrútení priestorov medzi Dobšinskou ľadovou jaskyňou a Stratenskou jaskyňou (prepadisko Duča), čím jaskyňa nadobudla vrecovitý charakter s kumuláciou studeného vzduchu. Ľadová výplň sa vyskytuje vo forme podlahového ľadu, ľadopádov, ľadových stalagmitov a stĺpov. Zaľadnená plocha je 9772 m², objem ľadu 110.132 m³. Najväčšia hrúbka ľadu 26,5 m je vo Veľkej sieni. Podlahový ľad sa vyznačuje vrstevnatosťou.

Charakterom zaľadnenia patrí medzi najvýznamnejšie ľadové jaskyne na svete, čo v Európe zvyrazňuje jej poloha mimo alpskej oblasti. Teplota vzduchu v zaľadnenej Veľkej sieni je -3,8 až +0,5 °C, relatívna

vlhkosť 75 až 88 %, teplota vzduchu v nezaľadnených častiach dosahuje +0,8 až +3,5 °C, relatívna vlhkosť 85 až 98 %. Doteraz sa tu zistilo deväť druhov netopierov.

Jaskyňa je jednou z najvýznamnejších zimovísk Netopiera fúzatého (*Myotis mystacinus*) a Netopiera Bramdovho (*Myotis brandti*) na Slovensku. V zaľadnených častiach sa vyskytuje Večernica severská (*Eptesicus nilssonii*).

Roku 1887 sa stala prvou elektricky osvetlenou jaskyňou v Uhorsku. Spolu s Postojskou jaskyňou patrí medzi prvé elektricky osvetlené jaskyne v Európe i na svete.

Sprístupnených je 475 m s prevýšením 43 m. Je to najčastejšie navštevované miesto v Slovenskom raji.

Kaštieľ Betliar

Betliar, ako súčasť rozsiahleho brzotínskeho panstva v stredoveku vlastnili Bebekovci, a pravdepodobne oni si na mieste dnešného kaštieľa dali postaviť malý vodný hrádok. Bebekovci však už v roku 1566 museli územie Horného Uhorska opustiť a ich majetky prešli do rúk cisárskeho dvora, ktorý ich spravoval prostredníctvom kapitánov z hradu Krásna Hôrka. V roku 1578 bol na Krásnu Hôrku prevelený Peter I. Andrassy, čím sa v Gemeri začalo takmer štyristoročná „vláda“ jeho rodu. Dlhé roky boli Andrassyovci v pozícii hradných kapitánov, no v roku 1642 dostal Matej II. krásnohorské panstvo i betliarske majetky do dedičného vlastníctva od kráľa Ferdinanda III. Koncom 17. storočia došlo k deleniu rodového majetku, čím vznikli dve vetvy rodu - staršia betliarska so sídlom v Betliari a mladšia dlholúcka alebo monocká, ktorá zostala na hrade Krásna Hôrka.

Počiatkové fázy stavebných dejín kaštieľa sú nejasné a preto dostávajú priestor skôr dohady. Klenby s lunetami, ktoré sa zachovali v takmer celom prízemí, pochádzajú zo 17. storočia. V tej dobe bol stavebný ruch zaznamenaný aj na hrade Krásna Hôrka. O klasicistickej podobe kaštieľa za grófa Leopolda Andrassyho z 80-tych až 90-tych rokov 18. storočia sa dozvedáme predovšetkým z archívnych prameňov, no dokumentujú ju aj pruské a české klenby v severnom trakte prvého poschodia (niekdajšie hostovské apartmány). V tej dobe sa začal okolo kaštieľa vytvárať aj rozsiahly anglický park s početnými romantickými stavbami. Medzi nimi sa nachádza aj klasicistická rotunda, ktorá slúžila pôvodne ako knižnica (od roku 1905 je knižnica v kaštieli), ktorú založil Leopold Andrassy, veľký zberateľ a slobodomurár.

zdroj: internet

Prírode blízke obhospodarovanie prihraničných lesov

„Spoločne za prirodzené lesy
na územiach pohorí Börzsöny, Cserhát, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny“

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Budujeme partnerstvá

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Lesy v oblasti pohoria Börzsöny a Cserhát, ale i v Štiavnických vrchoch a Krupinskej planine sú vystavované nepriaznivým prírodným podmienkam, čo sa prejavilo v zmene ich drevinového zloženia, a tiež poškodenia porastov. Štátny podnik LESY Slovenskej republiky spolu s maďarskými lesníkmi z akciovej spoločnosti Ipeles lesy realizujú dvojročný projekt obnovy prirodzených lesov v týchto lokalitách. Súčasťou projektu je likvidácia invázných drevín, výsadba nových porastov, a tiež premena lesov na stabilnejšie druhy aj vekovo diferencované. Projekt „Spoločne za prirodzené lesy na územiach pohorí Börzsöny, Cserhát, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny“ je spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Na dvojdnovom seminári k projektu (23.-24.4.2014) prezentovali rôznymi témami lesníci a odborníci prírode blízke obhospodarovanie prihraničných lesov v Maďarskom Bernecebaráti.

Na úvod semináru predstavil stav realizácie projektu na maďarskej strane projektový manažér Zoltán Pintér a následne zástupca riaditeľa Ipeleských lesov, a. s. Gyula Haraszi predstavil výsledky v starostlivosti o lesné biotopy, zmenu štruktúry lesov a navrátenie prirodzenosti obhospodarovaných lesov aj za pomoci spolufinancovania zo zdrojov EÚ. Slovenskú stranu predstavoval riaditeľ OZ Levice Otto Uhrin. Pripomenul, že prvé aktívne prezentácie prírode blízkeho obhospodarovania lesov organizoval práve OZ Levice v rokoch 1996 – 1999 s aktívnou podporou a účasťou významných profesorov pestovania lesa na Slovensku Štefana Korpela a Milana Sanigovi. O stave realizácie našich projektových aktivít a lesopestovných informoval Jozef Matuška a konkrétne projektové územie CHKO Štiavnické vrchy s významnými chránenými prírodnými hodnotami – chránené územia, územia v rámci siete Natura 2000, chránené druhy flóry a fauny predstavil Dušan Trcka. Analýza teritória OZ Levice z pohľadu pôvodnosti lesov, drevinového zloženia, tvaru a hospodárskeho spôsobu

patrila Milanovi Sanigovi. Ten zároveň navrhol možné riešenia pestovnej činnosti v jednotlivých fázach a vysvetlil možné zmeny štruktúry lesov s vyzdvihnutím koncepcie mozaikových lesných porastov pre ekonomické a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov prihraničných oblastí s množstvom príkladov z praxe.

Medzi činitele ohrozujúce biodiverzitu našej Zeme patrí popri ničení a drobení prirodzených biotopov aj rozširovanie nepôvodných - invázných druhov. V dnešných dňoch je stále čoraz vážnejším problémom rozširovanie invázných druhov bylín, ktoré môžu byť vážnym nebezpečenstvom pre pôvodné biotopy. Týmto druhom venoval svoj príspevok Dénes Bartha. Dôležitejšie je vedieť ich identifikovať a včas tlmieť. O vlastné skúsenosti s chemickým tmením invázných druhov v Maďarsku sa podelil István Szidonya.

Teória komplexnej lesnej pokrývky

ako trvalého lesa predstavil Tibor Standovár. Po ňom prezentoval dobré príklady z praxe Dušan Krajniak v príspevku o prírode blízkom pestovaní lesov ako o ceste k zníženiu škôd zverou v intenzívne obhospodarovaných porastoch na území lesnej správy Pláštovcie.

Záver prvého dňa patril terénnej ukážke zalesňovania rozsiahlych nelesných pozemkov v predchádzajúcom období s podporou EÚ a druhý deň tukážkam náročnej premene nepôvodných agátových porastov na pôvodné dubiny.

Partneri na financovanie prác pri obnove prirodzených lesov využijú aj peniaze z Európskeho fondu regionálneho rozvoja z Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 – 2013. Projekt „Spoločne za prirodzené lesy na územiach pohorí Börzsöny, Cserhát, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny“ je už tretím v poradí úspešným projektom, do ktorého sa zapojili slovenskí a maďarskí lesníci. Celkový rozpočet projektu je 792 954,00 EUR, z čoho 657 559,53 EUR pochádza zo zdrojov ERDF, 95 746,77 EUR zo štátneho rozpočtu a 39 647,70 EUR predstavuje vlastné spolufinancovanie projektových partnerov.

☞ Pokračovanie zo strany 3.

cha, keď bobry budovaním svojich hrádz zastavujú jediný prítok vody do Zvernice Karná. Avšak podľa platnej legislatívy je symbióza s týmto živočíchom jediným možným riešením.

Ing. Otto Uhrin
riaditeľ OZ Levice

Na Odštepnom závoде Sobrance mám v správe OZ Levice je najviac atakovaná chráneným živočíchom bobrom vodným Lesná správa Gabčíkovo, ktorá má v správe lesné pozemky v povodí rieky Dunaj a Malý Dunaj, kde sú každoročne škody spôsobené

týmto chráneným živočíchom najväčšie.

V povodí rieky Dunaj si bobor vytvára prehrádzky, len ojedinele, nakoľko ramenná sústava je dostatočne hlboká s prúdiacou vodou a vždy s dostatočným množstvom vody, ale za to o väčšie škody robí na stojacích lesných porastoch všetkých vekových kategórií, nakoľko ročne jeden jedinec skonzumuje cca 4 000 kg dreva s kôrou, mladých výhonkov.

Poškodené mladé lesné porasty po aktivitách bobrových populácií sme zaznamenali aj vyše 200 m od ramien Dunaja, kde zmiznú celé mladé stromy a nezabrání im v tom ani oplotenie porastov. Nepohrdnú ani stromami, ktoré majú priemer aj viac ako 120 cm, ktoré si spustí svojim typickým ohlodaním na presne stanovené miesto, akoby si to predtým presne vyrátal.

Spustené stromy si je schopný nakusovať na výrezy približne rovnakej dĺžky / cca 2 až 3 m polená/ a takto spracované výrezy za noc odpratať na svoje bobrie stavby.

V minulom roku sa OZ Levice podarilo dostať kompenzáciu za škody spôsobené bobrom vo výške 42 tis. €, no toto problematiku nerieši, lebo boria populácia neustále rastie a my nestihame odstraňovať škody v lesných porastoch po bobrovi a zabezpečiť mladé lesné porasty v blízkosti kolónie bobrov je nemožné.

V budúcnosti bude potrebné riešiť túto problematiku na medzirezortných jednaniach, nakoľko tieto škody budú čím ďalej tým viac narastať a budú pre nás finančne neúnosné.

Vodný žľab v Rakytove je vyhlásený za významné lesnícke miesto

Za zvuku slávnostných lesníckych otvoril v doline Rakytovo pri Dolnom Harmanci ďalší ročník plavebných sezón. Stalo sa už dobrou tradíciou, že táto akcia prebieha v rámci celoslovenskej akcie Lesníckych dní. Tento rok malo toto podujatie slávnostnejší charakter. Európsky unikát, jedinečná národná kultúrna pamiatka, Vodný žľab Rakytovo bol vyhlásený za Významné lesnícke miesto a zaradil sa tak do siete významných lesníckych miest, ktoré sa z iniciatívy štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, vyhlasujú od roku 2007. Vyhláseniu predchádza systematický výskum, odborná dokumentácia a ochrana významných objektov a lokalít lesníctva na území Slovenska. Odborným garantom vyhlasovania, evidencie a zachovania VLM, je Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene. Do vzácnnej zbierky pribudlo v poradí už štyridsiate jedinečné a výnimočné dielo, prezentujúce dômyselný spôsob technického zariadenia, ktoré počas stáročí lesníci vymysleli.

Podujatie zorganizovali Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o. a LESY Slovenskej republiky, š.p. Banská Bystrica.

Milovníkov lesa a lesníckej histórie privítal riaditeľ Mestských lesov Blažej Možucha. Zúčastneným sa prihovorili aj primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola, generálny riaditeľ LSR, š.p. Ctibor Határ a poslanec NR SR Ján Mičovský.

Problematica približovania a dopravy dreva je v dejinách lesníctva jednou z najzaujímavejších oblastí. Používanie rôznych mechanizačných prostriedkov, ich neustála inovácia a nezastaviteľný pokrok, v spôsoboch dopravy dreva stále pútajú pozornosť odborníkov i laikov. Technológia približovania dreva sa prispôbovala miestnym podmienkam. Jednou z možností bolo aj využitie vody na približovanie dreva z málo prístupných lesných porastov. V tomto ohľade dolina v Rakytove so svojimi prírodnými pomermi, vytvára typické znaky horského terénu, ktorý patrí medzi neprístupné lokality. Jedinou možnosťou približovania tu zostáva vodný žľab. Viac ako sto rokov jeho prevádzky, napriek sporadickým opravám, zanechalo na ňom svoje stopy, ktoré viedli k čiastočnému znefunkčneniu. V roku 2001 Ministerstvo kultúry SR vyhlásilo Vodný žľab v doline Rakytovo za kultúrnu pamiatku, ako technicky hodnotné lesnícke dielo na približovanie rovného dreva plavením v pôvodnom prírodnom prostredí vtedajšej CHKO Veľká Fatra, ktorá dokumentuje spôsob hospodárenia v lesoch v minulosti

Pri odhalevaní tabule

a súčasne aj remeselnú zručnosť lesných robotníkov. Vďaka snahe a úsiliu pracovníkov Mestských lesov Banská Bystrica, s.r.o., v pôsobnosti ktorých sa nachádza, bol vodný žľab v roku 2006 zachránený a zrekonštruovaný a v rámci Lesníckych dní v roku 2007 znovu prezentovaný pri ukázkach plavenia dreva.

Po tejto rekonštrukcii vykonali zamestnanci štátneho podniku LESY SR - Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene výskum tejto národnej kultúrnej pamiatky a zaradili ju v predstihu do zoznamu ešte nevyhlásených významných lesníckych miest, ktoré dostali miesto v knihe Významné lesnícke miesta na Slovensku I z roku 2009.

Štátny podnik LESY SR spolu s Mestskými lesmi Banská Bystrica s.r.o. 25.4.2014 oficiálne a slávnostne udelili Vodnému žľabu v Rakytove titul Významné lesnícke miesto, čo je doložené novými tabuľami so slovensko-anglickým textom a logom Významné lesnícke miesto. Aj týmto spôsobom chcú oba lesnícke subjekty vyjadriť úctu k lesníckej histórii a k práci predchádzajúcich lesníckych generácií.

Súčasný zhodnocovanie drevnej suroviny je výrazne odlišné od čias, keď sa vodné žľaby budovali. Vodný žľab v doline Rakytovo bude slúžiť ako pamiatka zručnosti a vynaliezavosti našich lesníckych predkov a nepochybne bude pútať aj pozornosť vnímavých turistických návštevníkov nielen z okolia Banskej Bystrice, ale celého Slovenska.

Milan Longauer
foto: Marek Vanga

Premeny dreva podľa maturantov SOŠ drevárskej vo Zvolene

Tak ako stromy majú mnoho podôb počas svojho rastu, má rôzne podoby aj materiál, ktorý z neho vznikne po jeho zofatí. Drevo prechádza rôznymi premenami, jeho snád posledná premena v rukách človeka je, keď drevo začína svoj druhý život v podobe predmetov, ktoré v rôznych ver-

ziach slúžia ľuďom. O takéto premeny dreva sa snažia aj študenti SOŠ drevárskej vo Zvolene. Premeny dreva podľa ich predstáv si už po šestnástykrát môžu pozrieť návštevníci Lesníckeho a drevárskeho múzea na výstave, ktorá predstavuje maturitné práce študentov končiacich štúdium v odbore Tvorba nábytku a interiéru. V tomto ročníku dostali možnosť prezentovať svoje výsledky štúdia prevažne dizajnéri, ktorí v rámci svojej maturitnej práce vytvorili a na výstave predstavujú dizajnérske riešenia vo forme grafického návrhu, modelu a makety interiéru, v ktorej je zakompo-

novaný navrhovaný nábytkový prvok. Na výstave je možné vidieť návrhy verejného sedenia, barových stoličiek, konferenčných stolíkov, stolíkov pod televízor, barových pultov, skladačích stolov a detského nábytku. Pozornosť určite bude pútať funkčný prototyp stolíka pod televízor, ktorý vychádza zo štylizácie športového auta. Návštevníkov zaujme aj navrhnuté kreatívne detské sedenie pre materské škôlky, či vízia budúcnosti ultra inteligentnej kuchynskej linky, alebo verejné sedenie inšpirované muchou, či centrálné riešenie barového pultu. Študentov odboru Tvorba nábytku a interiéru viedli pedagógovia Ivana Chovancová a Jiří Dvořáček.

Vernisáž výstavy sa uskutočnila 6. mája 2014 a jej súčasťou bolo aj predstavenie najúspešnejších študentov odboru a ich projektov v oblasti dizajnu nábytku, interiéru a aj iných oblastí umeleckej tvorby. Viaceré z projektov v školskom roku 2013/2014 reprezentovali odbor a školu a získali ocenenia v celoslovenských

súťažiach. Martin Lupták získal 3. miesto v krajskom kole Stredoškolskej odbornej činnosti za pracovný stôl EGO, Martina Kollárová za konferenčný stolík RINGS 1. miesto v nábytkárskej kategórii študentských projektov v medzinárodnom finále súťaže Turbo – CAD. V súťaži za inovácie „Krišťálový Merkúr“ pre rok 2013, ktorú vyhlasuje a organizuje Slovenská obchodná a priemyselná komora, získalo detské odrážadlo ZEPHYL autorky Michaely Mičudovej 2. miesto a detská hračka SPARK autora Damiána Cehlárika 1. miesto. Táto práca a získala aj ďalšie ocenenia – TOP výrobok v kategórii drevospracujúca výroba na výstave Mladý tvorca 2014, ktorú udeľuje Ministerstvo hospodárstva SR a tiež Cenu hajtmána Kraja Vysočina za najzaujímavejší výrobok.

Pridte si pozrieť zaujímavé, nápadité premeny dreva určené pre nás všetkých. Výstava maturitných prác študentov SOŠ drevárskej vo Zvolene je prístupná v Lesníckom a drevárskom múzeu od 6. mája do 30. mája 2014, vždy pondelok až piatok, v čase od 9.00 do 17.00 hod.

Mária Rošková,
LDM Zvolen

Najmilšia drevená hračka návštevníka Lesníckeho a drevárskeho múzea

V Lesníckom a drevárskom múzeu sa už 15 rokov súťaží. Je to aktivita, ktorá je v múzeách ojedinelá, ale veľmi pozitívne hodnotená zo strany verejnosti i účastníkov súťaže. A určitý prínos z nej má aj múzeum vo forme obohateného zbierkového fondu.

V ostatnom ročníku súťaže Etudy z dreva sa už po piaty raz súperilo o naj... drevenú hračku. Hodnotiaci porota, podľa vopred stanovených kritérií, vybrala na ocenenie tie najlepšie. Odborným okom posudzovala každú prihlásenú hračku z rôznych hľadísk. V prvom rade brala do úvahy vhodnosť pre dané použitie, životnosť vo vzťahu k funkcii i rešpektovanie požiadaviek ergonomie a zdravotnej bezchybnosti. Prihliadala na pôvodnosť a originalitu riešenia, výtvarnú úroveň riešenia i primeranosť technického zvládnutia. Všetky prihlásené hračky boli prezentované na výstave Etudy z dreva XV. – drevené hračky, o ktorej sme informovali vo februárovom čísle časopisu Lesník, kde boli uverejnené aj výsledky súťaže. Výstavu, ktorá trvala od 13. februára do 2. apríla 2014 videlo takmer 1700 návštevníkov, z ktorých viac ako polovica boli deti predškolského veku. Už počas uplynulých ročníkov sme sa rozhodli dať slovo hodnotiteľa aj náv-

števníkom múzea. Tak aj v tomto roku dostali všetci návštevníci možnosť vybrať si na výstave tú svoju najmilšiu hračku. Aké kritériá pri svojom výbere používali, to zostane ich tajomstvom. Deti, ale i dospelí si mohli hračky nielen pozrieť, ale si ich aj chytiť a pohrať sa s nimi a to určite ovplyvnilo aj ich voľbu najmilšej hračky výstavy. Tretie miesto sčítaním hlasov obsadili až tri hračky – hudobný nástroj

SOUNDING BOWL študentky Školy úžitkového výtvarníctva Josefa Vydru z Bratislavy Barbory Turokovej, Noemova archa manželov Spálovcov z Bohdanoviec nad Trnavou a kolekcia hračiek Ing. Matyášovskej z Pravenca. Z porotou ocenených hračiek si návštevníci výstavy vybrali len jednu – stavebnicu PEDRO, ktorá zvíťazila

u odbornej poroty v kategórii sériových výrobcov. U návštevníkov tento výrobok firmy VEVA product Huncovce získal celkové druhé miesto. Stavebnica sa viac páčila chlapcom ako dievčatám, ktoré ju dali na tretie miesto. Jednoznačným víťazom návštevníckej ankety tak u chlapcov, ako u dievčat sa stal domček Westernhaus, ktorý vyrobilo a do súťaže prihlásilo Občianske združenie Inštitút Krista Veľkňaza zo Žakoviec. Deti by tento typ domčeka s nadšením privítali nielen v rekreačných zariadeniach, ale aj v škôlkach a školách, kde by sa mohli hrať a tráviť spoločne svoj voľný čas.

Sme radi, že sme opäť dali možnosť hlavne deťom vyskúšať si hranie s drevenou hračkou, dopriať im, dnes už nie taký samozrejmy, zážitok z dreva, z jeho farby, textúry, vône, ale hlavne z príjemného pocitu, ktorý nám drevo dáva, keď sa ho dotýkame.

Mária Rošková,
LDM Zvolen

OZ Šaštín opäť začína žiť rybolovom

Ťažba a speňaženie dreva je jednoznačne hlavným ekonomickým faktorom nášho podniku. V minulosti sa lesníctvo viac zameriavalo na pridruženú výrobu ako bolo spracovanie lesných plodov, chov včiel, koní, dobytky a iných. V súčasnosti si silnú pozíciu udržiava poľovníctvo, ktorého súčasťou je rybárstvo. V rámci podniku sa vyskytujú desiatky rybníkov, ale nie vždy je ochota a možnosti na ich zarybnenie a následné sprístupnenie verejnosti.

V rámci lesov spravovaných OZ Šaštín sa vyskytujú viaceré vodné plochy. Mnohé z nich boli v minulosti zarybnené a využívané na rybolov. Po čase sa upustilo od lovu rýb v týchto lokalitách. Verejnosť lesy v správe nášho závodu navštevuje často a okolie rybníkov Bulkovec 1, 2, 3 využíva na rekreáciu. Preto náš závod zvolil ako jeden zo spôsobov svojej pozitívnej prezentácie práve úpravu a sprevádzkovanie lovných rybníkov. Rybárske preteky sme považovali za najvhodnejší spôsob spropagovania tejto aktivity rybárskej verejnosti aj bežným návštevníkom.

Prípravy pred pretekmi prebiehali vo viacerých etapách. Najskôr bolo potrebné odstrániť brehové porasty a vyčistiť okolie rybníkov. V ďalšej fáze nasledovalo zarybnenie Bulkovec 2 a Bulkovec 3, ktoré prebiehalo v etapách. Do Bulkovca 2 sme vypustili 3. apríla 185 kg kaprov veľkosti triedy K3 a K4 a deň pred pretekmi sme

Bulkovec 2 úprava brehu

tu priviezli 160 kg K3 kaprov z výlovu nášho rybníka Kubínov Kríž. Do rybníka Bulkovec 3 sme vypustili 10. apríla 215 kg K3, ktoré sme kúpili zo susedného OZ Smolenice. Rybárskej verejnosti sme predstavili kaprový rybník Bulkovec 2 (2-0210-1-1) s rozlohou 0,90 ha na prvých rybárskych pretekoch. Informácie a propagácia týchto pretekov prebiehali prostredníctvom plagátov, podnikového časopisu Lesník a v posledných dňoch aj internetovej stránke podniku (www.lesy.sk). Celkovo sa pretekov zúčastnili 85 súťažiaci, čo výrazne prevýšilo predpokladaný počet.

Stanovišťa si súťažiaci zrebovali až v deň pretekov priamo pri registrácii. Potom sa rozmiestnili na stanovišťa vytyčené vo vzdialenosti päť metrov na oboch stranách rybníka. Pomerne rušná príprava trvala do siedmej hodiny, kedy bol výstrelom z brokovnice odštartovaný prvý ročník rybárskych pretekov na tomto rybníku. Pravidlá pretekov dostal každý účastník na úlovkovom liste. Počas štyroch hodín sa vylovilo 18 kaprov a na priebeh pretekov dozerali štyria naši zamestnanci. Ulovené ryby boli zmerané na mieste. Spríjemnením pre súťažiach bolo občerstvenie. Po ukončení lovu, boli ulovené ryby premerané pravou lesníckou priemerkou. V tomto prípade však o víťazovi nerozhodovali milimetre ale skôr centimetre. Na prvom mieste sa umiestil Martin Olejník s kaprom dĺžky 58,8 cm, za ktorého získal finančnú odmenu 350 eur. 250 eur si odniesol náš zamestnanec pestovateľ LS Moravský Svätý Ján Ľudovít Pavúček s kaprom dĺžky 56,5 cm a 150 eur Peter Čermák s kaprom dĺžky 54,7 cm. Vecné ceny za štvrté a piate miesto získali Miroslav Sekáč a Tomáš Lávečka. Víťazom gratulujeme a tešíme sa na druhý ročník rybárskych pretekov Bulkovec 2. Zároveň by som sa chcel poďakovať organizačnému tímu a všetkým kolegom za pomoc pri príprave a realizácii rybárskych pretekov 8. mája 2014.

Pozitívne reakcie súťažiacich sa netýkali len úpravy okolia a príprave samotných pretekov ale hlavne toho, že majú k dispozícii ďalšie miesta pre trávenie voľného času. Toto tu už malo byť dávno, konštatovali viacerí spokojní rybári. Nemaľým

Registrácia pretekárov

prekvapením pre všetkých bola prítomnosť kolektívu Halali, ktorí vyspovedali každého súťažiaceho. Krátky záznam zachytávajúci atmosféru z tohto rybárskeho dňa si môžu všetci kolegovia pozrieť 29.5.2014 o 18:25 hod. na rtv:2.

Prekvapujúco vysoký je aj predbež-

Zahájenie pretekov

ný záujem o zakúpenie povoleniek na lov na túto sezónu, ktorá sa začína už 1. júna 2014. Tie je možné zakúpiť si na Odštepnom závode Šaštín, Pri rybníku 1301, 908 41 Šaštín u Zdenky Tomankovej. Cena ročnej povolenky je 42 eur.

Nič netreba nechať na náhodu! Pred oficiálnymi rybárskymi pretekmi Bulkovec 2 sme zorganizovali v rámci OZ Šaštín rybárske preteky pre zamestnancov náš-

Bulkovec 2 pred úpravou brehu

ho závodu. Lovilo sa na kaporovom rybníku Bulkovec 3 (2-0220-1-1) s rozlohou 0,63 ha, ktorý sa nachádza vo vzdialenosti približne dva km od Bulkovca 2. Týchto pretekov sa zúčastnili 20 zamestnancí. Podarilo sa uloviť sedem kaporov, dva liene a jednu štku, pričom najväčší kapor meral 71 cm. Úlovky sa vypustili napäť do rybníka. Odmenou pre všetkých zúčastnených bol pekne prežitý deň a pre piatich úspešných lovcov aj vecné ceny.

Juraj Piecka
vedúci VTÚ OZ Šaštín

Preteky

Zasadil som strom

Mobil, notebook, internet, televízor. Tieto a mnohé ďalšie výdobytky modernej doby sú častokrát jediným kontaktom detí, mládeže ale aj dospelých s „virtuálnou prírodou“. Mnohé dnešné deti dobrovoľne nevytiahnu päty z domu.

Každé dieťa na Slovensku by malo dostať šancu zasadiť si vlastný strom!

Toto je hlavná myšlienka spoločného projektu štátneho podniku LESY Slovenskej republiky a občianskeho združenia Mladý záchranár s názvom Zasadil som strom.

Prečo práve tento názov projektu? My lesníci vieme, že sadiť stromy v rôznych terénoch ale najmä horských, je občas dosť komplikované. Lenže ak sa strom správne vysadí, robí nám radosť desiatky rokov. Deti si v projekte „Zasadil som strom“ vysadia dve až štyri sadeničky, ktoré bude môcť v lese „navštevovať“ a pozorovať v priebehu desiatok rokov. Takto sa ich snažíme od-pútať od sedenia pri počítačoch alebo televízoroch a pritiahnúť deti do prírody a umožniť im kontakt s reálnou prírodou, predovšetkým lesom.

Pilotný projekt sme odštartovali posledný aprílový deň na lesných správach Divín a Blatnica. Zapojili sa do nich žiaci základných škôl zo spomínaných obcí. Dôležité na tomto projekte je, aby sa deti do lesa dostali pešo alebo na bicykloch, teda prírode prijateľným spôsobom. Na mieste výsadby boli už pripravení najkompetentnejší inštruktori sadenia, samozrejme kto iní, ako naši kolegovia lesníci.

Skôr ako sa deti pustili do sadenia, dozvedeli sa, prečo sa sadeničky vysádzajú, kde a ako sa pestujú. Posilnení chlebom s masťou a s medvedím cesnakom sa skupinky presunuli k miestu sadenia, kde dostali podrobnú inštrukciú najmä o tom, ako sa nezraniť. Kolegovia lesníci a deti

vytvorili päť tímov. Každý tím mal jednu motyku a každé dieťa dostalo do rúk sadenicu. „Najdôležitejšie je správne vykopať jamu umiestniť sadenicu a dobre ju prihrnúť zemou“, stále opakovali prizerajúce sa deti svojim sadiacim kamarátom, pričom dohliadali na to, či ich spolužiak robí všetko presne, tak ako im to vysvetlil ujo lesník. Za hodinu vytvorili deti bukov-smrekový „mini les“. „Toto vôbec nie je ťažké, vykopať takúto jamu. Ja to doma robím bežne.“ „Toto sú moje prvé vysadené stromy.“ „Táto práca sa mi páči.“ „Prídem ukázať rodičom moje stromy.“ toto bolo len pár reakcií detí, ktoré dostali tento rok možnosť si vysadiť vlastný les.

Tento rok nám trochu skomplikovala odštartovanie projektu samotná sezóna. Aprílové teploty boli tak vysoké, že výsadba začala skôr a plochy museli byť zalesnené predtým, ako sme dokázali vyhľadať vhodné plochy pre tento projekt. Tie museli byť v maximálnej vzdialenosti do päť km od škôl aby sa na ne vedeli žiaci presunúť bez potreby autobusu alebo aut. Takže nakoniec sme pilotný projekt

realizovali so Základnou školou v Divíne v okrese Lučenec a Základnou školou v Blatnici pri Turčianskych Tepliciach. V tomto roku by sme ešte chceli zapojiť ďalšie školy do jesennej výsadby a samozrejme pokračovať v projekte aj nasledujúce roky, pretože podnik Lesy Slovenskej republiky má dostatok stromov na to aby si ten svoj mohlo vysadiť každé dieťa na Slovensku. Časom by si však mohli pestovať sadenice aj samotné školy.

„LESY Slovenskej republiky už dlhodobo venujú práci s deťmi prostredníctvom Lesnej pedagogiky a tento projekt je prirodzeným pokračovaním našich aktivít,“ poznamenal generálny riaditeľ podniku Ctibor Határ. Predseda občianskeho združenia Mladý záchranár Samuel Hruškovic si od projektu sľubuje prebudenie záujmu niektorých detí o les a všeobecne o prírodu. „Chceme aby deti trávil viac času v prírode a menej pri televízoroch a počítačoch,“ povedal.

Týmto sa chcem poďakovať našim kolegom z OZ Žilina a OZ Kriváň za prípravu a realizáciu tejto akcie.

-as-

Lidl les nájdete už aj v Nízkych Tatrách a opäť sa rekordne rozrástol

Od mája porastie v tatrách o 100.000 stromčekov viac, 6000 z nich vysadili v utorok 6. mája zamestnanci spoločnosti Lidl. Dobrovoľníci tým vytvorili nový slovenský rekord v kategórii „Najviac vysadených stromčekov za jeden deň“. Držiteľom doterajšieho maxima bol taktiež spomenutý obchodný reťazec, ktorého zamestnanci v máji 2013 vysadili na kalamitnej ploche pod Svištvou 5200 sadeníc. Výsadba je výsledkom nadviazanej spolupráce medzi podnikom LESY Slovenskej republiky a spomínaným obchodným reťazcom.

„Našu pomoc chceme smerovať tam, kde je najpotrebnejšia. Preto sme sa po dvoch rokoch vysádzania stromčekov vo Vysokých Tatrách rozhodli pomôcť aj Nízkym Tatrách. Lidl les sa narodil pred dvoma rokmi a postupne sa rozrástol na 200 000 stromčekov a približne 100 hektárov. Veľmi nás teší, že vďaka podpore našich zákazníkov môžeme slovenským horám pomáhať stále výraznejšie,“ povedal Stanislav Čajka, generálny riaditeľ spoločnosti Lidl. „Vítame každú aktivitu, ktorej cieľom je pomôcť revitalizácii kalamitného územia. LESY

Rekordná výsadba sa uskutočnila neďaleko obce Nižná Boca a v rámci iniciatívy Lidla na zalesňovaní kalamitného územia v Tatrách bola v poradí už tretia. Vďaka svojim zákazníkom vyčlenil Lidl od júla 2013 do marca 2014 prostriedky na výsadbu 94 292 stromčekov v Tatrách. Obchodný reťazec sa následne rozhodol zaokrúhliť počet sadeníc určených na tohtoročnú výsadbu na 100.000. V súčte s predošlými dvoma ročníkmi pomoci slovenským horám to znamená, že počet stromčekov v Lidl lese sa zaokrúhli na 200.000.

Slovenskej republiky už od veternej kalamity z roku 2005 vysadili v Nízkych Tatrách milióny stromčekov, no každá pomoc urýchlí revitalizáciu územia a na holinách tak rýchlejšie vyrastie nový les,“ povedal Ctibor Határ, generálny riaditeľ Lesov Slovenskej republiky, š.p.

V rámci iniciatívy „Voda pre stromy“ venoval obchodný reťazec na kúpu a výsadbu mladých stromčekov jeden cent za každú predanú 1,5 l fľašu minerálnej vody Saguaro. V prepočte to znamená, že každý mesiac v priemere priniesol slovenským horám viac ako päť hektárov nového lesného porastu. Cieľom kampane je prispieť k zalesňovaniu oblastí, ktoré zasiahla v roku 2004 ničivá vetrová kalamita. Jej negatívne dôsledky následne ešte znásobila rozsiahla lykožrúťová kalamita.

-vr- Tomáš Bezák, LIDL

Spolupráca Lesov SR š.p. a ŠK Janova Lehota

V dnešnej uponáhľanej dobe popretkávanej vyspelou výpočtovou technikou a progresívnymi technológiami mladá a stredná generácia akoby zabúdala na prirodzený relax v prírode a skôr vyhľadáva vychytené zahraničné destinácie. Pritom často krát priamo pod nosom máme nádherné lesy a miesta, o ktorých ani netušíme akú krásu v sebe skrývajú a čo všetko môžu poskytnúť pri dobíjaní „vlastných bateriek“.

zelená turistická značka
(trasa turistického značeného chodníka)

Táto úvodná myšlienka bola takým nepísaným mottom na začiatku spolupráce občianskeho združenia ŠK Janova Lehota a zamestnancom štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky, OZ Žarnovica, presnejšie vedúcim lesného obvodu Janova Lehota, Ivanom Šimekom. ŠK Janova Lehota popri podpore športu v obci začala organizovať turistické výstupy do Vysokých Tatier, ktoré si od začiatku nachádzali svojich priaznivcov a popri tom začali aj hľadať spôsob čo ponúknuť svojim občanom aj v lehotskom okolí. Preto jej členovia Pavol Krajčír (bývalý dobrovoľný člen Horskej služby Vysoké Tatry) a predseda ŠK Janova Lehota Ján Fedeš oslovili lesníka Ivana Šimeka, ktorý pre-

javil veľkú ochotu ukázať všetkým milovníkom prírody na čo les slúži, aké plní funkcie a hlavne, čo všetko je potrebné urobiť, aby naše lesné porasty plnili svoje základné funkcie. To všetko dokázal spontánne p. Šimek veľmi pútavo a priamo v lese na praktických ukážkach odprezentovať v priebehu dvoch turistických výstupov, ktoré sme spolu zorganizovali na Silvestra 2013 a počas veľkonočných sviatkov 19.4.2014. Silvestrovský turistický výstup slúžil hlavne na oboznámenie občanov a rodákov Janovej Lehoty s vytýčeným turistickým chodníkom (zelená turistická značka), ktorý vedie od kostola v Janovej Lehote, popri cintoríne, cez Čertovu dolinu na Peklo (856 m n. m.), pokračuje popri Lehotskom potoku a končí znova pri kostole. Na každej akcii sa zúčastnilo skoro tridsať účastníkov a raritou medzi zúčastnenými bol okrem iného aj vekový rozdiel medzi najstarším a najmladším turistom, ktorý činil bezmäla 60 rokov. Veľká väčšina zúčastnených bola milo prekvapená z prezentovaných informácií, ale aj obdivných prospektov, ktoré sme získali od lesníkov a lesných pedagógov OZ Žarnovica. Samotnému vytýčeniu turistického chodníka predchádzalo schválenie žiadosti ŠK Janova Lehota na obnovu starých poľovníckych chodníkov, obnovu niektorých starších studničiek a prístreškov v lokalite Čertova dolina, Žobráccka dolina a Peklo, smerovaná na LESY SR š.p., Odštepny závod Žarnovica. Preto sa im chceme aj touto cestou poďakovať za pochopenie a záujem aj takouto cestou ukázať ľuďom, že naše lesy neslúžia iba jednotlivcom a iba na ťažbu dreva, ale že si tam každý milovník prírody kedykoľvek môže slobodne vychutnať nádherné výhľady na okolité pohoria a zvieratá, ktoré sa v nich pohybujú.

Veľkonočný pochod

Do budúcnosti by sme chceli prostredníctvom turistického chodníka priblížiť aj bohatú históriu obce Janova Lehota, ktorá už od 14. storočia bola úzko spätá práve s lesným hospodárstvom. Naše aktivity môžete sledovať na facebookovom profile ŠK Janova Lehota alebo na našej web stránke www.skjanovalehota.webs.com.

Lehota Ján Fedeš,
predseda ŠK Janova

Šťastná trinásťka

ďalší ročník súťaže Zelený objektív ukončený

Zelený objektív, súťaž mladých fotografov na tému *les*, má v Lesníckom a drevárskom múzeu už tradíciu. Organizujeme ju so Združením zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku a Združením lesníčiek ako náš spoločný príspevok k posilneniu ekologického rozhladu a kultúrneho povedomia mladších generácií v našej spoločnosti. V minulom roku sa uskutočnil 13. ročník súťaže a bol to ročník nie len šťastný, ale aj úspešný.

Neprekvapila kvalita súťažných fotografií, ktorá sa už niekoľko rokov drží na veľmi dobrej úrovni. Prekvapením však rozhodne bola účasť: do oboch súťažných kategórií (žiaci základných škôl a študenti stredných škôl) sa zapojilo 381 súťažiacich z celého Slovenska, ktorí spolu poslali 1079 fotografií.

Drvivá väčšina súťažiacich správne pochopila propozície súťaže a prostredníctvom svojich fotografií ponúkla široký záber rôznych pohľadov na les a všetko čo s ním súvisí. Zo žánrového zamerania prevládala predovšetkým dokumentárna tvorba, ktorá sa mnohým mladým fotografom pravdepodobne javí ako jednoduchšia. Námetovo najpreferovanejšou témou bola krása prírody, relatívne málo pozornosti sa ušlo tematike zobrazujúcej činnosť človeka v lese. U niektorých autorov zaujala inscenovaná fotografia a potešili aj práce s cieľom výtvarného spracovania predlohy.

Kladne možno hodnotiť zastúpenie všetkých foriem zobrazenia: od celku cez polocelok, detail až po makrofotografiu. Prevaha farebných fotografií nad čiernobielymi je spôsobená nielen orientáciou fotografov, ale aj ľahšou dostupnosťou spracovania digitálnymi technológiami – zdá sa, že klasická čiernobiela fotografia zostáva už len pre osobitných záujemcov o toto médium.

Aj keď z tematického, obsahového a technického hľadiska zaslané fotografie boli primerané vekovým kategóriám, mnoho fotografií bolo na veľmi dobrej úrovni a výber fotografií na ocenenia bol náročný. Nakoniec sa hodnotiacia komisia, pracujúca v zložení Ing. Jozef Fašanga, prof. Ing. Vladimír Čaboun, CSc. a Mgr. Ján Weiss, rozhodla oceniť osem súťažiacich. V kategórii žiakov základných škôl prvú cenu získal **Marián Valovič** za fotografie *Lesný duch* a *Podoba lesa I, II a III*, druhá cena sa ušla **Alexovi Rosovi** za fotografie *Klobúk 1* a *Kúzelný les 1* a tretí skončil **Martin Krajčovič** s fotografiami *Mŕtvy*, *Kobylkina hostina* a *Cesta vody lesom II*. Uznanie si v tejto kategórii vybojovala **Cynthia Tóthová** s fotografiou *Sám a iný*. V stredoškolskej kategórii dosiahol na prvú cenu **Christián Ďuriš** (fotografie *V kúpeľi lúčov*, *V lone obrov*, *Údolie tieňov* a *Strážcovia*), druhý skončil **Matúš Rabčan** s fotografiami *Krásy zimnej prírody*, *Potulkami Turčianskou záhradkou* a *Slnečný lúč v zimnej krajine*

Vernisážny príhovor predsedu hodnotiacej komisie Ing. Jozefa Fašanga.

a tretiu cenu získala **Michaela Jamborová** za cyklus fotografií *Mladosť* s podtitulmi *Dotyky*, *Harmónia tela a duše* a *Schovávačky*. Aj v tejto kategórii bolo udelené uznanie, odniesla si ho **Martina Lacková** za cyklus fotografií *O Šípkovej Ruženke* a podtitulmi *Šípvavá*, *Ruženka* a *Zaspala*.

Všetci ocenení v kategórii študentov stredných škôl, zľava: Matúš Rabčan, Michaela Jamborová, Christián Ďuriš a Martina Lacková.

Rovnako náročný bol aj výber fotografií na rovnomennú výstavu. Jej prostredníctvom každoročne verejnosti predstavujeme najlepšie fotografie uplynulého súťažného ročníka, na vernisáži vyhlásime výsledky, odovzdáme ocenenia a slávnostne tak ukončíme aktuálny ročník. V tomto roku sme na výstave **Zelený objektív 2013** odprezentovali 119 najlepších fotografií od 112 autorov.

Na záver možno konštatovať, že fotografická tvorba je „beh na dlhú trať“, kde si úspech treba zaslúžiť vytrvalosťou a nenechať sa odradiť prekážkami alebo čiastkovým neúspechom. Preto svojím spôsobom zvíťazili všetci autori, ktorí sa zúčastnili súťaže bez ohľadu na umiestnenie a prezentáciu na výstave. Patrí im poďakovanie a želanie mnohých tvorivých síl a úspechov v ďalšej prezentácii svojej tvorby.

Marek Vanga

S prstom na spúšti fotoaparátu

Pracoval ako lesný inžinier v horách, v strede Slovenska, v okrese Brezno. Je preto pochopiteľné, že najčastejším motívom jeho fotografií je to, čo nás očarúva už stáročia, dar Boha, les a krajina.

Boris Pekarovič: propagátor lesníctva, fotograf, kameraman a hudobník.

Čo bolo u Vás skôr: lesy, cestovanie alebo fotografia?

Ak dovolíte – dodal by som za tie tri pojmy vo Vašej otázke ešte slovo „hudba“, a to hudba nie ani tak v polohe poslucháčkej, ako v polohe jej interpreta. Ale ak mám odpovedať na otázku presne, tak prvé bolo fotografovanie, hoci ešte pred ním bola hudba, pretože som sedem rokov počas základnej školy navštevoval vtedajšiu ľudovú školu umenia v Bratislave, kde som sa naučil hrať na husle. K fotografovaniu sa rýchlo pridružil les a postupne na význame viac a viac začalo nadobúdať aj moje cestovanie. Ale prosím pozor! Zásadne sa nepovažujem za nejakého „veľkého cestovateľa“ a rovnako tak ani za nejakého odborníka na krajiny, ktoré som videl.

Aká práca u lesov Vás živila?

V roku 1975 som ešte pred ročnou povinnou vojenskou službou nastúpil na vtedajší Lesný závod Čierny Balog, pretože bol najbližšie k Podpoľaniu, ktoré som si ako päť rokov fungujúci primáš ľudovej

hudby súboru Poľana počas štúdia na Lesníckej fakulte vo Zvolene zamiloval najmä kvôli jeho ľudovej hudbe. V tom regióne sa pre mňa miesto lesníka nenašlo. No „cez kopec“ v Čiernom Balogu áno.

Po kratších zotrvaniach, od funkcie technika Lesnej správy cez pestovateľa na ústredí Lesného závodu, som napokon zakotvil na 15 rokov na funkcii vedúceho Škôlkárskeho strediska Čierny Balog.

V roku 1996 som nastúpil na ústredie OZ Čierny Balog ako vedúci výrobného úseku, neskôr obchodu, kde som zotrval takmer do roku 2009, kedy som zobrať funkciu vedúceho Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline. Z tejto funkcie som sa rozhodol dobrovoľne odísť o 20 mesiacov skôr na predčasný dôchodok.

Väčšina Vašich fotografií zobrazuje les a krajinu. Máte okrem lesa aj inú obľúbenú tému?

Tých pár ľudí, ktorí možno trocha registrujú moje krajinárske fotografovanie, ani nepoznajú niekoľko desiatok zaujímavých fotografií, ktoré som spravil ako obdivovateľ čistých línií modernej architektúry... Skúšal som aj reportážnu fotografiu, ale pri svojej práci som mohol robiť reportáže iba ak s lesnou zverou a v tom obore boli a sú lepší, tak som to nechal. Ale 95 % toho, čo som pofotil, sú krajiny.

Ako ste sa dostali k fotografovaniu?

Môj otec k prekvapeniu rodiny kúpil okolo roku 1962 fotoaparát Flexaret. Bol to málovravný človek a asi preto sa nepri znal, že ho fotografovanie rýchlo prestalo baviť. Mrzel ho preto nevyužívaný nový fotoaparát, a tak do fotografovania zainteresoval mňa, hoci som dovtedy na niečo také vôbec nepomyslel. Potom ma to teda ako 13-14 ročného už rýchlo chytilo za srdce a aj s vlastným vyvolávaním fotografií sa stalo na dlhé roky mojím najväčším koníčkom.

Môžeme sa pozrieť do Vášho fotografického a filmového súkromia? Aké zariadenia používate pri fotografovaní, filmovaní a spracovávaní záberov?

Od jedného z mojich kvalitných školiteľov v 80-tych rokoch som si okrem zásadných fotografických výtvarných zručností osvojil aj jeho myšlienku, že „dobrú fotku urobíte aj s tým jednoduchým fotoaparátom, len treba správne vidieť svetlo, vedieť, ako a na aký objekt alebo jeho časť ho výtvarne pôsobivo použiť“. Presvedčil som sa, že je to pravda. Počas rokov používania štandardných služobných fotoaparátov pre potreby zamestnávateľa sa mi to potvrdilo... Doma som ale v 80-

tych rokoch mal v ére pred digitálnymi fotoaparátmi na tú dobu celkom slušnú výbavu, konkrétne 2 fotoaparáty Pentacon Six 6x6 cm s príslušenstvom, a nechýbal ani kinofilm. V tých rokoch som sa aj najviac fotografovaniu venoval.

Potom som veľmi neochotne pripustil existenciu a niektoré známe prednosti digitálneho fotografovania. Do rúk sa mi dostal prvý služobný „digitál“ a postupne som začal meniť názor. Viete, je svätá pravda to, čo hovoria fotografickí profíci a fajňšmekri – že hlbkou podania

a inými vecami doteraz digitálne fotografovanie nedosiahlo kvalitu klasického fotografovania na film. Ja som seba ale dosť rýchlo prestal pokladať za človeka, ktorý by chcel v tomto výtvarnom odbore dosiahnuť profesionálnu úroveň a kvôli pomerne širokej palete mojich ďalších záľub som sa nestal ani „fajňšmekrom“ fotografie. Na to treba úzku, celoživotnú špecializáciu a samozrejme talent.

Takže dnes, keď som si už „mohol“ kúpiť vlastný digitálny fotoaparát („mohol“ preto, lebo som nechcel mať dva, keďže som mal vždy okolo krku služobný, vždy by som sa totiž ťažko rozhodoval, ktorý si na to ktoré fotenie zobrať a vždy by ma mrzelo, že som nezobral práve ten druhý), som si zaobstaral nenáročný Nikon, akým fotia naozaj úplne bežní užívatelia, ktorí ani nemajú snahu zachytiť niečo „umeleckým“ spôsobom. A znova sa mi potvrdzuje, že sa aj s takým prístrojom dá slušne fotografovať.

Pravdou je, že s osvojením si digitálneho fotografovania súvisí u mňa aj spracovanie záberov v počítači, ktoré ma baví určite aspoň v takej miere, ako samotné fotografovanie, ba niekedy ešte viac. Veď aj spracovanie videa z mojej HD kamery Sony nie je možné bez počítača a potrebného softvéru. Pre tých, ktorých to zaujíma poviem, že aj tu nie som náročný a používam Adobe Photoshop na fotografie a Pinnacle Studio na video. A bohato si s tým vystačím.

Dobrá fotografia sa človeku podarí len niekedy. Aké zásady dodržiavate, aby tých dobrých fotografií bolo čím viac?

Ako som už skôr povedal, nie som človek, ktorý by chcel fotografiou urobiť „dieru do sveta“. Stačí mi, ak sa záber páči okrem mňa aj pár iným ľuďom, lebo som im dokázal sprostredkovať niečo pekné. Z tejto jednoduchšej filozofie, ktorá ani nie je filozofiou, vyplýva odpoveď, že nedodržiavam žiadne zvláštne zásady v snahe urobiť čo najviac dobrých fotografií: musí ma v prvom rade upútať nejaký objekt. Kým v mojich začiatkoch to boli väčšinou panorámy peknej krajiny, už dávno sa im takmer vyhýbam a zameriavam sa na polodetail a detail.

Čiže ak mám nejakú „zásadu“, tak je to najmä hľadanie uhla pohľadu na môj fotografický objekt, hľadanie správneho výrezu záberu... to všetko pri dobrom svetle a s čo najlepším zvládnutím možnosti fotoaparátu. A ako som už povedal – veľmi veľa sa dá s fotografiou urobiť ešte aj v počítači.

Zúčastnili ste sa kurzov alebo školení, aby ste sa naučili správne fotografovať?

Za minulého režimu, kedy bolo ka-dečo nesprávne, bolo aj ka-dečo veľmi dobré, čo dnes často chýba. Jednou z tých dobrých vecí bolo napríklad to, že som sa mohol v osemdesiatych rokoch minulého storočia zadarmo zúčastňovať v Okresnom osvetovom stredisku Banská Bystrica diaľkového školenia fotografov, kde nám prednášali vtedajší poprední, známi slovenskí fotografi, z ktorých niektorí sú zapísaní v histórii slovenskej fotografie zlatými písmenami. Bolo to pre mňa veľmi užitočné a dodnes z toho čerpám.

Kde na verejnosti môžeme vidieť Vaše fotografie?

Na verejnosti v klasickej podobe nikde. Mal som autorské fotovýstavy v Horehronskom múzeu v Brezne a v Lesníckom a drevárskom múzeu. V minulosti práve pod hlavičkou spomínaného Osvetového strediska v Banskej Bystrici a predtým ešte vo Zvolene, to bola častá spoluúčasť na okresných a krajských výstavách. Diplomy a ocenenia z nich mám doma a sú už slušne zažltnuté.

Dnes používam na zverejnenie svojich „výtvorov“ internet a veľa svojich fotografií mám na svojej skromnej webstránke www.boris.photo.szm.sk. Za zmienku možno stojí aj to, že moje fotografie tvoria významnejšiu časť v najnovšej reprezentačnej publikácii o obci Čierny Balog. Moje fotografie sa nachádzajú napríklad aj v publikáciách o Čiernohronskej lesnej železnici, o Významných lesníckych miestach na Slovensku... No a aj na všetkých chatách terajšieho Odštepného závodu Čierny Balog vo forme fotoobrazov...

Ďalšou Vašou obľúbenou činnosťou je cestovanie. Bývajú Vaše cesty niekedy na hrane rizika?

Cesty, cesty... Vždy počas pracovného pomeru som o nich sníval a videl som ako jediná prekážku nedostatok času, čo bola aj pravda. No keď som sa práve kvôli vytúženej „slobode“ ocitol na predčasnom dôchodku a naplánoval prvú väčšiu cestu, zistil som, že akoby som trochu strácal to nadšenie. Prečo? Lebo som sa nechystal na cestu pohodlným spôsobom

s cestovkou a všetkým, čo s tým súvisí, ale sám svojím autom, do neznáma po neznámych cestách, bez tlmočníka, spoločníka, pomocníka, poradcu...

Z doterajších ciest som sa vrátil chvála Bohu bez akejkoľvek fyzickej alebo psychickej ujmy. No vždy po ceste si uvedomím, že je to veľké šťastie mať takého anjela strážneho, ako mám aj ja. Veď tisíce kilometrov v dnešnej enormne frekventovanej doprave, desivé tempo jazdy a stresujúca orientácia v centrách najväč-

ších európskych miest... to všetko mohlo kedykoľvek skončiť pohromou. Vydržalo auto, vydržalo zdravie, vydržalo skoro vždy aj počasie... Takže som tomu všetkému dodnes veľmi rád.

Boli protagonistami nejakého dramatického momentu aj zvieratá?

Vlani aj v tomto roku som jazdil po takých kultivovaných krajinách Európy, že nič dramatické sa v súvislosti so zvieratami neprihodilo. Ba naopak – v jeseni v Litve a Poľsku som si veľmi želal, aby som nevidel len značky, vystríhajúce motoristov pred kolíziou s losmi, ale aby sa mi do cesty aj nejaký ten los „primotal“. Nestalo sa, lebo bolo teplo a tak sa ruja oneskorila.

No a ak patrí do Vašej otázky aj toto, tak spomeniem, že v roku 2011 v africkej Rwande sme absolvovali mikrobusedom pravé safari cez národný park Akagera na hranici s Tanzániou. Tam sme krokom prechádzali okolo antilop, byvolov, hrochov, žiráf, opíc, divých sviň...

Ako na cestách vychádzate s miestnymi ľuďmi?

Celkove som doteraz pri svojich „dôchodcovských“ cestách nemal čas byť v častom kontakte s miestnymi obyvateľmi. Je to preto, že aj keď som už zvolnil, tak vždy som dodržiaval priam vražedné tempo v snahe vidieť z každej krajiny aspoň niečo. Tie kontakty ktoré boli, boli práve vďaka tomu, že som napríklad pred rokom celé severné Taliansko, južné Francúzsko a severné Španielsko prešiel autom po cestách 2. a 3. triedy, aby som spoznal aj to, čo nie je v lesklých katalógoch cestoviek a poviem Vám, že to napriek dopravným stresom vždy stálo za to. Napríklad o Francúzoch som bol, a aj som do istej miery presvedčený, že neprekypujú milotou voči človeku, ktorý nevie po francúzsky. Ale práve v jednej rodinnej malej reštaurácii v Provensálsku som mal najkrajší spoločenský zážitok z celej vtedajšej takmer 8000 kilometrovej cesty.

Zato cesta do Rwandy bola práve o tom – o spoznávaní úplne inej mentality čierneho obyvateľstva. Bolo to o láske a dojatí, aj o slzách...

Ako dlho trvala Vaša najdlhšia cesta?

Nadviažem na predchádzajúcu odpoveď – bola to cesta v apríli 2012, kedy som zašiel až do portugalského Lisabonu. Na viac som už nemal síl - každý deň som spal v inom hoteli. Už len to prenášanie a vybaľovanie a balenie vecí z a do auta mi išlo na nervy. Takže z Lisabonu som si to namieril na Madrid a potom cez Zaragoza do Barcelony a do Francúzska a konečne domov. To teda bola moja najdlhšia cesta, trvala 18 dní a najjazdil som 7600 kilometrov.

Viete, koľko krajín ste precestoval?

Myslíte „precestoval“ spôsobom, aký som doteraz opisoval, teda svojím autom a sám, alebo „hocijakým“ spôsobom?

Ak hocijakým spôsobom, tak som v živote navštívil komplet celú Európu s výnimkou Británie a Írska, a tiež niektorých balkánskych malých krajín a Grécka a Turecka. Nebol som ani na Islande. Ale aj mnou neprebádaný juh Talianska pokladám za taký, akoby som ešte ani nena- vštívil Taliansko...

No a šťastie som mal na štyri vzdialenejšie cesty a to do Irkutska a k Bajkalu, do Japonska, Izraela a Egypta a nakoniec do africkej Rwandy... Spolu by to mohlo byť do 30 štátov... jednou nohou som stál aj na hranici Bieloruska, Ugandy a DRC (Demokratická republika Kongo).

Je známe, že ste adoptívnym rodičom dieťaťa v Afrike. Prečo ste sa rozhodli takýmto spôsobom pomáhať iným?

V každom človeku je niečo, čo osobitne precítiť a čo cíti, že je správne urobiť. U mňa je to veľká ľútosť nad tými, ktorí žijú v nepredstaviteľnej biede a presvedčenie, že je správne im pomôcť. Naše „skromné slovenské pomery“ sa nám takými zdajú len dovtedy, kým nespoznáme autentický, kritický boj množstva ľudí o prežitie. V dnešnej dobe!

Preto keď som sa dozvedel o možnosti adoptovať si na diaľku dieťa, vybral som si najprv jedno, teraz dve deti v Afrike, v Rwande a v DRC.

Ako sa volá Vaše adoptívne dieťa a koľko má rokov? Stretli ste sa niekedy s týmito deťmi?

Celá naša cesta do Rwandy v roku 2011 bola s cieľom osobne sa stretnúť s našimi adoptovanými deťmi a vidieť podmienky, v ktorých žijú aj s pomocou našich príspevkov. „Moje africké deti“ sú momentálne dvanásťročná dievča Beatrice Uwamariya z mesta Ruhango a osemročný chlapec Jean Damascene Uwimpaye z mesta Karengě blízko hlavného mesta Kigali, obe sú z Rwandy. S týmito aktuálnymi deťmi som sa nestretol, lebo sú to moje nové deti. V čase návštevy som sa stretol s deťmi, ktoré som mal vtedy. Boli to 20-ročná Marie Rose Nyiransabimana z mesta Ruhango, ktorá s mojou pomocou ukončila učňovku a v krajine s enormne nízkou úrovňou vzdelania na vidieku tak má zaistené zivobytie. Druhý, malý chlapec Abraham Mafara z mesta Rutshuru v Kongu tiež veľmi potreboval moju pomoc, ale pre vojnu v Kongu musela byť pred pár mesiacmi misia úplne zrušená, takže ani neviem, či vôbec žije.

Ako dôchodca máte viac času na svoje vlastné aktivity. Ktorú svoju aktivitu pokladáte za potrebnú pre iných ľudí?

Zábavné je, že práve tú aktivitu, ktorú sme tu doteraz nespomenuli, a tou je práca s PC. Viedem tri webstránky, digitalizujem a strihám v počítači staré páskové videá, ale aj videá z najnovších videokamier pre známych, príležitostne robím nejaké DVD obaly alebo pohľadnice, pozdravy a podobne. Tiež pracujem so zvukom, strihám, konvertujem, vyladujem ho. No a kto má rád hudbu, tak tomu som vari užitočný, keď párkrát v roku na najväčšie kresťanské sviatky hrám s organom

a speváckym zborom na husle.

Odkaz čitateľom lesníka?

Napriek nezaslúženým problémovým rezonanciam, ktoré slovo „lesník“ od istého času v našej spoločnosti vyvoláva, chcem uistiť všetkých, ktorí pracujú v tomto povolaní – osobitne mladých – že sa pre túto prácu v konečnom dôsledku rozhodli správne; že sa rozhodli pre jedno z najfantastickejších a zároveň najužitočnejších povolaní na svete!

*Ivan Hanula,
LDM Zvolen*

Rozprávka z lesa - vernisáž

LESY SR, š.p. Odštepny závod Žilina sa aktívne zapojil do veľmi milej akcie pre žilinských škôlkarov. Výstava výtvarných prác detí Rozprávka z lesa materských škôl zo Žiliny a okolia – vernisáž, ktorá sa konala na MsÚ Žilina od 1.4.2014 do 11.4.2014 organizovaná bola Centrom voľného času Spektrum a odborom školstva v Žiline.

Dňa 10. apríla 2014 naši lesní pedagógovia pripravili pre najmenších

milovníkov prírody a lesa veľmi zaujímavý program. Tento slávnostný deň, kedy boli udeľované aj ocenenia najlepším a najkrajším prácam deťom a materským školám zo Žiliny a okolia, otvorili naši kolegovia

fanfárami na lesniciach. Pre detičky pripravili rôzne zaujímavé súťaže a ukážky. Obrovský úspech malo krmenie veveričky šiškami, vytváranie rôznych obrázkov a zvieratiek z „lesného materiálu“ ako je ihličie, šupinky zo šišíek, rôzne vetvičky stromov a mach. Nechýbala ani „poznávačka“ ukrytá vo vreckách, kde v jednom z nich

boli samozrejme skryté sladkosti. Svoju zručnosť si mohli najmladší obyvatelia Žiliny a okolia vyskúšať skladaním rôznych zaujímavých skladáčiek. Nechýbala tiež výstava diek z jazveca, kuny, líšky a hlavne medveďa. Táto mala u malých milovníkov prírody nebyvalý úspech a nezaobišla sa bez fotografovania –

najviac s medveďom.

Teší nás, že aj my sme prispeli k slávnostnej atmosfére udeľovania ocenení najmenším žilinským výtvarníkom a vzbudili u nich záujem o život v lese a prírode, za čo patrí našim lesným pedagógom poďakovanie.

Elena Kubičková – OZ Žilina

Lesnícka historická expozícia v budove bývalého Oravského komposesorátu

Uplynulý týždeň som sa pre zlé počasie musel zdržať v Oravskom Podzámku – ale ako sa vraví všetko zlé je na niečo dobré. Využil som príležitosť a prezrel si lesnícku expozíciu v budove bývalého Oravského komposesorátu.

Oravský komposesorát bol a je fenomenom v slovenskej lesníckej histórii. Je známe, že jeho vznik podmienila skutočnosť, že majiteľ oravského panstva Juraj Thurzo nemal mužského dediča a nechcel svoj majetok rozdeliť medzi svojich sedem dcér. Preto ich manželia vytvorili právny subjekt - spoluvlastníctvo tohto šľachtického majetku – tzv. komposesorát, ktorý neskôr dostal oficiálny názov – Oravský komposesorát. Majetok to bol mimoriadne rozsiahly, činil pôvodne okolo 200 000 ha. Jeho spravovanie bolo v tej dobe organizačne zložité a ani jeden z komposesorov nemal dostatočné vedomosti a skúsenosti s vedením takéhoto kolosu. Až Thurzov vnuk – komposesor gróf Juraj Erdödy sa ukázal ako nadaný zemepán, ktorý začal premyslene hospodáriť. V 18. storočí sa pristúpilo k výstavbe budovy prefektúry komposesorátu a organizácie lesného hospodárstva. V 19. storočí zásluhou Františka a Edmunda Zichyovcov sa Oravský komposesorát zaradil k dobre prosperujúcim uhorským hospodárstvám. Bol to práve gróf Edmund Zichy, ktorý ponúkol miesto lesmajstra Oravského komposesorátu Wiliamovi Rowlandovi. Tento za krátke štyri roky povzniesol finančné výnosy a starostlivosť o lesy na doteraz nevídanú úroveň, za zásluhy bol menovaný hlavným lesmajstrom.

O tomto všetkom a aj o ďalšom vývoji lesného hospodárstva ponúka informácie pre návštevníkov, turistov Informačné stredisko podniku LESY SR, OZ Námestovo, v budove bývalého Oravského komposesorátu, dnes pod taktovkou Lesnej správy Oravský Podzámok.

Informačné stredisko vybudovali LESY SR v spolupráci s Oravským múzeom P. O. Hviezdoslava. Expozícia je tematicky rozdelená na štyri časti, každá štruktúrne s osobitnou náplňou:

Oravský Podzámok, 1930 Klinovský, Vačlena, Panák, Šiman, Drozd, Kavuljak

Pečiatka - Riaditeľstvo Oravského komposesorátu - Oravský Podzámok - 1940

I. časť

ponúka návštevníkovi historický prierez organizáciou lesného hospodárstva na Orave cez Oravský komposesorát až po štátne lesy. Dozvieme sa tu o lesníckej službe a lesníckych právnych normách. A čo je najdôležitejšie, návštevník si môže preštudovať aspoň stručné životopisy známych osobností lesníctva na Orave. Nachádza sa tu medailón dvoch mimoriadnych lesníckych osobností na Orave – **Wiliama Rowlanda** (1814 – 1888) a **Andreja Kavuljaka** (1885 – 1952) s ich fotografiami a hlavnými pracovnými úspechmi, ktoré docielili pri svojom tunajšom pôsobení. Súčasne títo dvaja lesnícki veľikáni majú na budove býv. Oravského komposesorátu aj pamätné tabule, ktoré boli odhalené v roku 1973 (Rowland) a 1978 (Kavuljak).

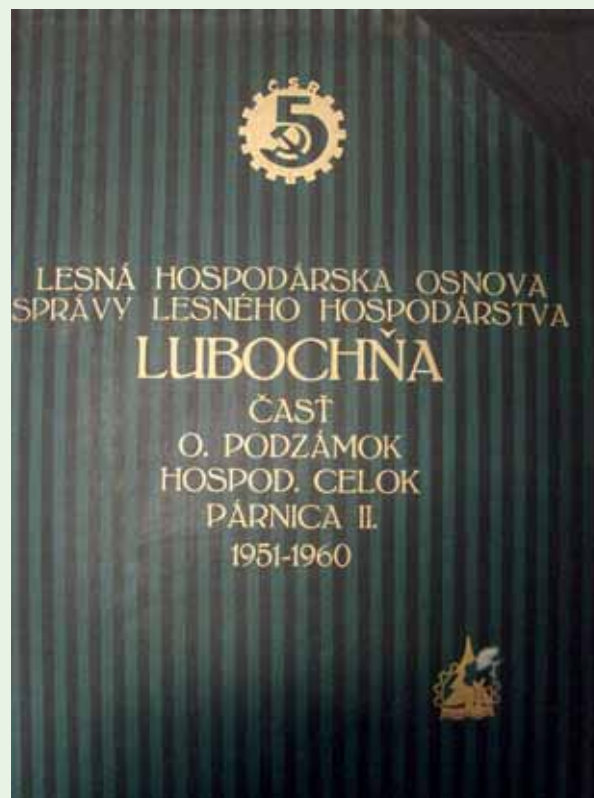
II. časť

zoznámi návštevníka s hlavnými lesníckymi činnosťami ako je ťažba dreva, hovorí sa tu o vývoji drevorubačského náradia. Lesní robotníci museli byť kvalifikovaní aj z hľadiska pracovného aj z hľadiska bezpečnostného. Tomu slúžili drevorubačské kurzy, ktoré sa vykonávali nielen na Orave. Dôležitým lesníckym odvetvím je hospodárska úprava lesov, ktorá zabezpečuje priestorové delenie lesa, zakresľuje lesnícke mapy, pojednáva o dendrometrii, vykonáva vlastnú taxáciu lesa, vypracováva Lesné hospodárske plány s platnosťou a pokynmi na hospodárenie v lese na 10 rokov. Ako exponát nás zaujme **Lesná hospodárska osnova Správy lesného hospodárstva Lubochňa, časť Oravský Podzámok, Hospodársky celok Párnica II. pre roky 1951 – 1960** aj s jeho hlavnými aktérmi: Ing. Pochaba, Ing. Klinovský, Hršel, Ing. Hattiar, Ing. Greguš. Súčasťou lesných prác po ťažbe dreva je jeho približovanie (ľudskou, animálnou i motorickou silou). Následná doprava dreva (plťami, lesnými železnicami).

Práve na Orave pltníctvo svojho času prežívalo veľký rozvoj. Dozvieme sa tu o začiatkoch drevárskeho priemyslu, o prvých plách.

III. časť

má charakter biologicko – pestovateľsko - dendrologický. Predstavuje sa nám **les so svojim mnohorakým významom**. Dozvieme sa o hlavných druhoch hos-

podárskych lesných drevín, z fytoecologického hľadiska o lesných typoch, o obnove lesa a zakladaní lesných porastov cez semenárstvo, lesné škôlky, až po zalesňovanie. Samostatnú kapitolu tvorí ochrana lesa s jeho škodcami a vplyve klimatických faktorov na jeho zdravotný stav.

IV. časť

má úspech predovšetkým u detí, školskej mládeže, ale i medzi poľovníkmi. Predstavuje sa tu **história poľovníctva na Orave** a hlavné druhy lesnej a poľovnej zveri, vrátane starostlivosti o zver. A čo je pri výchove dôležité, sú tu vystavené exponáty našich hlavných cicavcov, ale aj zástupcovia avifauny.

Je chvályhodné a dôstojné, že LESY SR prostredníctvom OZ Námestovo, LS Oravský Podzámok takýmto spôsobom oživujú slávnu históriu Oravského komposesorátu, navyše v priestoroch in situ, na mieste svojho vzniku.

Viliam Stockmann

Ing. Jozef Biringer, riaditeľ slovenských štátnych lesov a majetkov (120. výročie od narodenia)

Ing. Jozefa Biringera, vládneho radcu, si slovenské lesníctvo pamätá predovšetkým ako ústredného riaditeľa podniku Štátne lesy a majetky za Slovenského štátu.

Narodil sa 19.8.1894 v Žiline. Reálku absolvoval vo svojom rodisku maturitou v roku 1913. Vysokoškolské štúdiá začal v Banskej Štiavnici na tamojšej Vysoké škole baníckej a lesníckej, ale v dôsledku I. svetovej vojny ich musel prerušiť. Po skončení vojny sa štiavnická vysoká škola presťahovala do maďarskej Šoproni a tak pokračoval v štúdiu na Lesníckom odbore Vysoké školy zemédskej v Brne, ktorú ukončil v roku 1922. Štátnu skúšku pre lesnú technickú štátnu službu zložil v roku 1926 na Ministerstve poľnohospodárstva v Prahe.

Svoju lesnícku prax začal v taxačnom oddelení Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici v roku 1922.

V roku 1923 bol preložený do taxácie Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici, odkiaľ bol ešte toho istého roku preložený na Správu štátnych lesov v Topoľčiankach, kde pôsobil ako zástupca prednostu správy do roku 1926.

V roku 1926 bol poverený vedením Správy štátnych lesov a majetkov v Žarnovici, kde zotrvala do roku 1934, kedy bol poverený vedením agentúry inšpekčného

Riaditeľ Ing. Biringer v Topoľčiankach na Razdieli (Masarykova dolina)

úradníka pre správy štátnych lesov Hliník a Brod, neskôr Pezinok a Častá. V tejto funkcii získal skúsenosti, a preto bol už v roku 1936 povolaný na Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a statkov do Prahy, kde viedol odborný referát.

Uznesením slovenskej autonómnej

vlády a výnosom Ministerstva poľnohospodárstva v Prahe 18.11.1938 pod č. j. 105 681-VIII/1 sa otvorilo Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Slovenskej krajiny, ktoré krátko malo svoje sídlo v Prahe. Následne sa Štátne lesy na Slovensku osamostatnili s ústredím v Bratislave. Prvým ústredným riaditeľom štátnych lesov a majetkov na Slovensku sa stal lesný radca Ing. Jozef Biringer a jeho zástupcom známy lesnícky odborník Ing. Tibor Blatný.

Podnik bol najskôr zadený pod Ministerstvo poľnohospodárstva, ale po 14. marci 1939 sa začlenil pod Ministerstvo hospodárstva ako jeho X. odbor. Štátne lesy a majetky Slovenskej republiky boli i naďalej spravované podľa zákona č. 404 z roku 1922 a vládneho nariadenia č. 206 z roku 1924.

Okrem funkcie ústredného riaditeľa zastával aj funkciu predsedu Správneho zboru štátnych lesov a majetkov, predsedu Oravského komposesorátu, podpredsedu Dredomy, predsedu Zväzu drevárskeho hospodárstva a členom slovensko-nemeckého vládneho zboru.

Zaslúžil sa o rozšírenie, modernizáciu a stavbu nových drevárskych podnikov, z ktorých treba spomenúť hlavne novozriadený podnik na pomeglejka a furniere v Žarnovici.

Viliam Stockmann

Dobytie Šašovského hradu – trochu inak

Jedného dňa, v rámci oslovovania lesných správ, ktoré sa tohto roku zúčastňovali aktivít lesných pedagógov na školách a škôlkach, som oslovila aj svojho kolegu, Juraja Dubinu, vedúceho Lesnej správy Šášov a opýtala som sa ho: „Tak kam pôjdeme s deťmi z Cirkevnej základnej školy zo Žiaru nad Hronom, čo by si navrhol?“ A vtedy v ňom skrsla myšlienka: „Čo keby sme vyzbierali smeti v okolí Šašovského hradu?!“ Od myšlienky k realizácii nebolo ďaleko. Dohodli sme si termín konania akcie a už nám ostávalo len dúfať, že počasie nám bude naklonené.

Už prichádzajú. Z autobusu sa vyrojila hŕstka džavotajúcich tretiakov spolu s pani učiteľkou. Nasledovalo krátke zvítanie na začiatku náučného chodníka. Po krátkej chvíli sme sa ocitli na lúčke pod hradom a história nášho putovania mohla pokračovať. Jeden zo žiakov nám porozprával povest o vzniku hradu, ako zvolenský pán svojmu šašovi z vďaky za záchranu života pred medveďom dal nad Hronom na brale zvanom Orlí kameň postaviť hrad. Informáciu o histórii hradu doplnila

p. učiteľka Eva Pročková, keď deťom povedala, že prvá zmienka o hrade pochádza z roku 1252. Hrad však počas celej existencie nemal šťastie na dobrých pánov alebo správcoch od 18. storočia pustol. V poslednom období sa o záchranu hradu pokúša občianske združenie.

Cieľom našej návštevy bolo vyčistiť okolie hradu od odpadkov. O nebezpečenstve hroziacim z čiernych skládok odpadu, voľne pohodených odpadkov a potrebe triedenia odpadov deti vedeli veľmi veľa. Pri putovaní sme navyše spoznávali lieči-

vé byliny, rastliny, stromy, ako i stopy a pobytové znaky zvierat. Za družnej debaty sme pomaly vystúpili až na hrad, ktorý sa nám, zaliaty obedňajším slnkom, odmenil krásnym výhľadom do doliny Hrona a obce Šášovské Podhradie. Samotná návšteva bola pre deti veľkým zážitkom. Mnohé z detí navštívili hrad prvýkrát a zostáva nám veriť, že nie poslednýkrát.

Po návrate z hradu do „základného tábora“ na lúčke pod hradom deti už čakalo pripravené ohnisko a ražne. Opekanie špekáčikov sa mohla začať. Napriek vyštípaným očkáom od dymu a trochu prihoreným špekáčikom vlastnoručne prichystané jedlo veľmi chutilo. Po zaslúženom obede ešte nasledovalo popoludnie plné hier a pobehovanie po blízkom lese. Špeciálnym potleskom, ako poďakovaním za pekné prežitý deň v lese, sa s nami krídlik usmiate deti rozlúčili a s prvými kvapkami dažďa odchádzal na zastávku autobusu. Dobytie hradu sa vydarilo.

Katarína Dávidová,
OZ Žarnovica

Praslice v národopisnej zbierke Lesníckeho a drevárskeho múzea

Z hľadiska použitého materiálu mala domácka výroba v tradičnom vidieckom prostredí dve dominanty: drevo a textil. Drevo – z ktorého sa vyrábalo nepreberné množstvo predmetov potrebných pre hospodárstvo i pravidelný chod domácnosti – bolo údelom mužskej časti osadenstva; ženy väčšinu času, ktorý im ostal popri práci na poli a v domácnosti venovali zhotovovaniu odevu a tkanín. Miestom, kde sa tieto dve sféry stretli, bolo spracovanie textilných vlákien. Aj napriek tomu, že pradenie a tkanie bolo doménou ženského sveta, nezaobišlo sa bez dreveného náradia ktoré pre ne vyrábali spravidla mužskí životní partneri.

Nespočetné hodiny strávené obrazne povedané „pod praslicou, či za krosnami“ sa premietli do funkčne a ergonomicky a v konečnom dôsledku aj do esteticky dokonale prepracovaných tvarov dreveného náradia na spracovanie textilu. Nepochybne patrí k najpôvabnejším a prezentačne najvďačnejším zložkám múzejných fondov, pričom osobitnú pozornosť zasluhujú drevené zdobené praslice.

Trocha historickej typológie: Praslica je drevené náradie, na ktoré sa upevňovala priadza pri pradení. Najstaršiu doloženú formu predstavoval samorastlý kónár, v ktorého v hornej rozvetvenej časti sa zachytávala priadza. Ďalšou formou bola rovná palica, ktorá sa zastokla za pás a umožňovala prácu v chôdzi. Novšou a zároveň u nás najrozšírenejšou formou je rovná palica pevne osadená v plochej doske – „prisedačke“, na ktorej sa počas práce sedelo. Podľa toho, či osadenie umiestnili na okraji, alebo v strede dosky rozlišujeme prísedné praslice jednostranné (tvar obráteného písmena L) alebo dvojstranné (tvar obráteného písmena T). Poslednou najnovšou formou je praslica stojatá osadená do malého 3-4 nohého stolčeka, ktorú si pradúca žena kládla na zem vedľa seba.

Okrem časového hľadiska má rozšírenie praslíc na Slovensku aj územný parameter – vo východnej časti sa vyskytovala výlučne prísedná praslica. Súbežne s týmto typom sa v západnej časti rozptýleným spôsobom objavovala praslica stojatá. Zberná oblasť Lesníckeho a drevárskeho múzea leží na rozhraní uvedených území, čo sa prejavilo v skladbe kolekcie praslíc obsahujúcej v rovnomernom zastúpení oba typy.

Popri praktickej úžitkovej funkcii plnila praslica v živote vidieckeho spoločenstva aj úlohy spoločenského a estetického razenia. Obe tieto druhotné funkcie úzko súviseli. Praslicu totiž považovali za jednu z možností tzv. daru lásky, čo pretlmočené do dnešného civilného jazyka znamená, že bola zásnubným darom. Venoval ju mládenec dievčaťu ako výraz vážneho

záujmu a nepriamej ponuky manželstva. V takomto prípade sa plocha praslice pokrývala dekorom, pričom výzdoba často krát predstavovala malé „dizajnérske“ dielo. Známe sú praslice zdobené tokárskym spôsobom, či vylieváním cínom, ale najrozšírenejšou bola rezbárska výzdoba. Charakter výzdoby zodpovedá situácii, pre ktorú praslice vznikli: popri obvyklých rastlinných a geometrických motívoch sa často vyskytuje motív srdca, či dvojice holubov. Nezriedka sa na nej objavuje datovanie či identifikácia výrobcu a obdarovanej menom, alebo iniciálami.

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene má vo svojej národopisnej zbierke 34 praslíc z nich 20 je rôznym spôsobom zdobených. Popri všeobecne rozšírených technikách – najmä rezbárskom stvárnení – sú v kolekcii aj praslice zdobené leptaním, čo je technika, ktorá sa pôvodne vyskytovala prevažne na Podpoľaní a dnes je známa predovšetkým s súvislosťou s výzdobou fujár a pišťal.

Súčasťou kolekcie je aj jeden osobitný exemplár do istej miery vybočujúci z obvyklého rámca. Je ním praslica, ktorú v roku 1927 vyrobil Juraj Siroň pre Almu Repickú rodenú Textorisovú (1884-1967) – zberateľku ľudového umenia a podporovateľku tradičnej ľudovej výroby a sestru známejšej botaničky Izabely Textorisovej – ktorá dlhé roky žila a umrela v Krupine. Praslica je majstrovsky rezbársky zvládnutá a popri filigránskom rastlinnom a geometrickom dekore má po bokoch vyrezaný pomerne rozsiahly náboženský text a tiež vročenie a celé mená výrobcu a obdarovanej. Aj keď má predmet všetky atribúty daru lásky, v tomto prípade, slúžili len ako inšpirácia. Vzhľadom k okolnostiam obdarovania: praslica bola vyrobená pre Almu Repickú ako vydatú ženu v zrelom veku, navyše verejne známu a činnú, išlo pravdepodobne o reprezentačný dar, ktorý svojou formou a obsahom pripomínal oblasť jej profesionálneho angažovania sa. Bez ohľadu na ciele a motívy vzniku patrí tento predmet k najzaujímavejším súčasťami národopisnej zbierky zvolenského múzea.

*Želmíra Šípková,
LDM Zvolene*

Milé deti,

nastal čas na to, aby sme vyhodnotili súťaž o Najkrajšie kresbičky mojich kamarátov **LESNÝCH ZVIERATIEK**. Vybrať zo 116 kresieb desať najkrajších bolo veľmi ťažké a náš zvierací snem sa poriadne zapotil.

Napokon naša 10-členná porota vybrala nasledujúce obrázky:

1. Maľko (Turčianske Teplice), 2. Miška (Stakčín), 3. Floriánko (Dlhá Ves), 4. Peťko (Žarnovica), 5. Romanka (Detva), 6. Jurko (Martin), 7. Scilla (Senec), 8. Lukáško (Detva), 9. Dávidko (Vranov nad Topľou), 10. Natálka (Sered).

Vítazom gratulujeme a posielame krásne knihy od Ivana Kňaze „V slovenských revíroch“.

1. miesto

2. miesto

3. miesto

Aj všetky ostatné kresbičky boli veľmi pekné a dúfam, že vás potešili malé darčeky odo mňa. A nezabudnite na ďalšiu výtvarnú súťaž s názvom **LESNÍK A JEHO PRÁCA**, ktorá trvá do 30. 6. 2014. Do súťaže budú zaradené všetky kresbičky, ale malými darčekmi navyše odmením každého, kto si nalepí na svoju kresbičku kupón z časopisu Lesník. Už sa teším na vaše obrázky.

Váš kamarát Jazvec Mišo

Jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
LESY Slovenskej republiky, š.p.
Námestie SNP 8
975 66 Banská Bystrica

Zasmejte sa

Rozdiel medzi mužským a ženským priateľstvom:

Ak príde žena nad ráno domov a povie manželovi, že bola u kamarátky, manžel obvolá desať jej najlepších kamarátok a zistí, že žiadna o tom nič nevie.

Ak sa to isté stane mužovi, jeho manželka obvolá desať najlepších kamarátov a zistí, že u ôsmich prešpal a dvaja jej odprisahajú, že u nich ešte stále je.

Priateľka mi našla vo vrecku rúž.

Povedal som jej, že ju podvádzam s inou.

Cítil by som sa trápne, keby som jej mal povedať, že predávam AVON.

Čech, Rus a Slovák sa dohadujú, kto vie dlhšie udržať tajomstvo. Rus a Slovák mláčia Čecha a ten tajomstvo nakoniec vyzradí. Potom Čech a Slovák zmláčia Rusa a ten tiež tajomstvo vyzradí. Nakoniec Rus a Čech mláčia Slováka a ten nič. Mláčia ho hodinu, dve, tri a Slovák stále nič.

Nechajú ho teda a sledujú, čo bude robiť. Naraz počujú, ako si Slovák mláti hlavu o stenu a hovorí: Spomeň si, spomeň si...!

Peter príde na družstvo a hovorí:

„Predseda, ja som vašu dcéru Maru nó, hmmm, tóó...“

Predseda na to:

„Keď sa stalo, stalo sa. Teraz si ju však musíš zobrať za manželku.“

„Ój, to takúto nie. Však ja som ju prešiel traktorom!“

Policianti nájdu pred kinom ľudskú hlavu.

Jeden hovorí druhému: „Ja budem hovoriť a ty zapisuj.“

„Máme tu hlavu pred kinom.“

„Kino s akým i/y?“

„Neviem... kopni ju radšej pred bufet.“

„Mami, vieš koľko náplne je v zubnej paste?“

„Nie, neviem.“

„Vidíš, ja to viem. Od sedačky až po televízor.“

Sudoku

	1	6		2		4	9	
7		9		6		2		5
8	4			9			6	3
		4		7		5		
			2		6			
		1		5		8		
4	8			3			1	2
6		3		1		7		8
	2	5		8		9	3	

9	2		4	6		7	1	
			9	3	7			
7				1				5
1	7		8	5		4	6	
			1	2				
4	9		7	3		2	8	
5				2				7
			6	8	1			
3	1		5	9		8	4	

Uveríte?

LESY SR ukázali, že vedia dochovať aj kapitálne kusy

Na rybárskych pretekoch ktoré organizoval štátny podnik LESY Slovenskej republiky sa podarilo vyloviť naozaj nezvyčajného kapra. Šťastný rybár nielenže sám nevládal tohto jedinca vytiahnuť z vody, ale mal problém ho udržať na suši. Ryba totiž vážila neuveriteľných 38,15 kg. Prekvapený nebol len víťaz pretekov a ostatní pretekári ale predovšetkým zamestnanci OZ. „Tento úlovok je pre nás tou najlepšou reklamou a som rád, že ostane v našom rybníku. Ešte nikdy sme nemali taký záujem o kúpu povoleniek na lov ako po tohtoročných pretekoch“, povedal nám lesník, ktorý má tento rybník s kaprom obrom vo svojom obvode. Podobné exempláre podľa neho však majú aj v iných rybníkoch v správe štátneho podniku.

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia

Lesovňa Rejdová

Milan Longauer

Odštepny závod Rožnava obhospodaruje aj ďalšie zariadenie, ktoré môžete využiť na relax a dovolenku – lesovňu Rejdová. Kapacita je osem lôžok v dvoch štvorlôžkových izbách. Vybavenie kuchyne, interiéru a sociálne zariadenia odpovedajú kategorizácii objektu. Exteriér je doplnený altánkom. Pri letnom pobyte môžete vy-

užiť bližšie ako aj vzdialenejšie okolie na kúpanie, turistiku, cyklistiku a kultúrno-poznávacie aktivity. V zimných mesiacoch sa môžete venovať zimnej turistike a lyžovaniu. K dispozícii sú tri lyžiarske vleky. Dve kratšie zjazdovky sú zasnežované technickým snehom a pravidelne upravované, vhodné pre náročných, menej náročných

lyžiarov aj pre začiatočníkov. V neďalekom stredisku vám ponúknú skvelý aktívny odych spojený s relaxom a zábavou. Môžete si vychutnať relaxačnú, adrenalínovú jazdu na snežných skútroch, zimnou prírodou na bezpečných a upravovaných trasách v peknom prírodnom prostredí. Samozrejmosťou sú aj wellness služby.

Obec vznikla pravdepodobne počas valašskej kolonizácie v 1. pol. 15. storočia. Písomne sa pripomína v roku 1551. Pôvodná obec bola založená asi 1 km pod dnešnou obcou v miestnej časti Rybník a nazývala sa Rybnica. Neskôr sa však jej názov viackrát menil až nakoniec sa ustálil v dnešnej podobe Rejdová. Baníctvo, poľnohospodárstvo a pasenie dobytky a oviec, a s tým súvisiace remeslá ako tkanie plátna, pokrovcov, výroby šindľov, výroba paličkovanej čipky boli hlavnými zdrojmi obživy jej obyvateľov a mnoho súčasných

obyvateľov sa im venuje ešte aj dnes. V obci sa nachádza múzeum tradičnej ľudovej kultúry Rejdová, ktoré prispieva k rozvoju cestovného ruchu vytvorením múzea tradičnej ľudovej kultúry v obci, s cieľom jej zachovania a propagácie kultúrneho dedičstva našich predkov. Ponúka využitie miestneho potenciálu, bohatej histórie a geografickej polohy k skvalitneniu života obyvateľov a návštevníkov celého regiónu. V ústrednom zozname štátom chránených kultúrnych pamiatok je evidovaných šesť zrubových domov, jeden murovaný ľudový dom a Evanjelický kostol Sv. Michala Ar-

chanjela zo 17. storočia. V kostole sa nachádza aj obraz „Posledná večera“. Obraz je súčasťou bohato vyrezávaného oltára, ktorý spolu s celým jednotným zariadením vznikol okolo r. 1750 v domácej gemerskej sochárskej a rezbárskej dielni. Patrí k jedinečným protestantským oltárnym dielam nielen v regionálnom ale aj v celoslovenskom meradle. Obraz je voľnou kópiou „Poslednej večere“ Leonarda daVinci a je dielom profesionálne vyškoleného domáceho majstra. V obci sa usporadúva tradičný Gemerský folklórny festival, ktorý oslávil v roku 2013 svoje 40-te výročie. ■

Receptár

Srnčí chrbát à la Wellington

Suroviny:

1000 g srnčie karé, 100 g cibuľa, 200 g šampiňóny, soľ, korenie čierne mleté korenie, 50 g vňať petržlenová a tymián, 750 g lístkové cesto, 2 vajcia, Slivková omáčka: 20 g maslo, 1 KL hladká múka, 150 ml voda, 100 ml červené víno, 3 PL slivkový lekvár, kôra z 1/2 citróna, 5 ks sušené slivky, soľ, tekuté chilli

Postup prípravy:

Cibuľu a huby očistíme a najemno nasekáme. Cibuľu orestujeme na oleji do sklovita, pridáme šampiňóny a dusíme. Osolíme, okoreníme, pridáme bylinky, rozmixujeme na pastu a necháme vychladnúť. Mäso osušime, osolíme a okoreníme. Lístkové cesto rozvalkáme, potrieme pastou, položíme mäso, okraje cesta potrieme žltkom a zavinieme. Povrch cesta potrieme žltkom a popicháme ihlicou. Zabalené mäso položíme na plech vyložený papierom na pečenie. Rúru predhrejeme na 210 °C a pečieme asi 7 minút, potom teplotu znížime na 190 °C a pečieme ešte asi 10 minút. Rolády nakrájame a podávame so slivkovou omáčkou.

Pri príprave omáčky si v malom hrnci roztopíme maslo a zasypeme hladkou múkou. Potom zalejeme vodou, vínom, pridáme slivkový lekvár a premiešame. Privedieme k varu a pridáme nastrúhanú kôru z citróna. Dochutíme soľou (prípadne cca 1/2 KL tekutého chilli). Nakoniec pridáme na polovice rozrezané sušené slivky a necháme 10-15 min. variť na miernom plameni.

Dobrá chuť

Podkôrny hmyz a borovicová kalamita

(Pokračovanie)

V minulom čísle sme sa venovali hmyzím škodcom, ktorí komplikujú hospodárenie v borovicových porastoch. Okrem lykožrúta vrcholového (*Ips acuminatus*) a lykožrúta borovicového (*Ips sexdentatus*) si predstavíme ďalších dvoch.

Lykokaz borinový – *Tomicus minor*

Patrí k najhojnejším lykožrútom žijúcim na borovici. Dospelé chrobáky lietajú veľmi skoro na jar. Samička nalietať na tenké časti kmeňov borovic a vetvy. Požerok je veľmi charakteristický v tvare dvojramennej svorky naprieč osi kmeňa (vetvy) s chodbami dlhými 6 – 10 cm. Larvy sa kuklija hlboko v belí. Mladé imága zalietať do korún borovic, kde sa zavrtávajú do zdravých borovicových výhonkov a kde vyhlodávajú v drene chodby dlhé 10 – 16 cm. Počas roka má jednu generáciu. Napáda oslabené stromy a spôsobuje celkové chradnutie a opadávanie kôry (MOP LV 016(2)).

Imágo, požerok a imágo vo výhonku

Výsledky jeho pôsobenia v lesnom poraste.

Lykokaz borovicový – *Tomicus piniperda*

Je u nás bežný a vyskytuje sa zvlášť v porastoch oslabených priemyslovými exhalátmi. Rojí sa veľmi skoro na jar. Samička nalietať na kmene starších borovic, kde vyžiera zvislé chodby. Zo snubnej komôrky v lyku vybieha mierne esovito prehnutá, 10 – 14 cm dlhá, pozdĺžna materská chodba s väčším počtom vetracích otvorov. Z materskej chodby odbočujú početné larvové chodby, ktoré sa stále rozširujú a končia kuklovou kolískou. Mladé imága nalietať do korún borovic, zavrtávajú sa do zdravých borovicových výhonkov, kde vyhlodávajú v drene chodby dlhé 10 – 16 cm. Počas roka má jednu generáciu. Silno napadnuté stromy skoro hynú (MOP LV 016(2)).

Imágo vo výhonku, požerok kôry a na kmeni

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik - OZ Liptovský Hrádok

Vás pozývajú na

prehliadku zhodov z chráneného poľovného revíru Nízke Tatry

Prehliadka sa uskutoční 19. júna 2014 o 10:30 hod. na Lesnej správe Čierny Váh

Kalendár historických udalostí

Máj 2014

15. máj 1565 – Cisár Maximilián II. vydal lesný poriadok Constitutio Maximiliana (známy aj pod menami Maximiliánov lesný poriadok a Banskobystrický lesný poriadok), ktorým sa datuje vznik cieľavedomého lesného hospodárstva na Slovensku.

Poriadok sa skladal z dvoch častí. Prvá obsahovala obširny slovný opis pohorských a príľahlých lesov, určených na zásobovanie banskobystrických baní a hút drevom a drevným uhlím. Vypracovala ho komisia vyslaná do oblasti v roku 1563 ešte Maximiliánovým predchodcom Ferdinandom I. Komisia zároveň navrhla opatrenia potrebné v lesníctve urobiť, aby lesy mohli plne slúžiť pre banské a hutnícke podnikanie. Tieto opatrenia, zhrnuté do 30-tich bodov, tvoria druhú časť lesného poriadku.

1. máj 1851 – V Banskej Bystrici bola zrušená banská komora a jej obvod bol priamo podriadený Hlavnému komorskogrófskemu úradu v Banskej Štiavnici. Zároveň sa zmenilo jeho pomenovanie na Cisársko-kráľovské dolnouhorské riaditeľstvo baní, lesov a majetkov (K. k. Niederungarische Berg-, Forst- und Güter-Direction).

Tieto zmeny boli dôsledkom prijatia tzv. „Marcových konštitučných zákonov“ (20. až 31. marec 1948), ktoré viedli k ustanoveniu prvej uhorskej vlády. Popritom bola zrušená komorská správa a správa finančných a hospodárskych záležitostí komorských majetkov na Slovensku prešla pod novovzniknuté ministerstvo financií v Budíne.

16. máj 1927 – Uskutočnilo sa prvé valné zhromaždenie Lesníckeho múzea v Prahe, na ktorom bol schválený Ústredný výbor Lesníckeho múzea – skladal sa zo zástupcov Ministerstva земеделства, Českého odboru Zemédelskej rady, Matice lesníckej a Ústrednej jednoty československého lesníctva.

Na valnom zhromaždení boli zvolené aj miestne výbory pre lesnícke múzea v Čechách, na Morave a Sliezsku, Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Ich úlohou bolo starať

sa o zachovanie lesníckych pamiatok na svojom území. Predsedom Miestneho výboru Lesníckeho múzea v Bratislave sa stal Ing. Juraj Martinka, vtedajší riaditeľ Štátnych lesov a majetkov v Liptovskom Hrádku.

4. máj 1930 – Bolo otvorené Lesnícke múzeum pri Československom zemédelskom múzeu v Bratislave a sprístupnené jeho expozície. Otvorenie múzea pripravoval od roku 1927 miestny výbor pre lesnícke múzeum na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, vedený Ing. Jurajom Martinkom. Zbierky múzea boli umiestnené v budove terajšieho Slovenského národného múzea na Vajanského nábreží v Bratislave a na ich získavanie sa podieľali najmä zamestnanci Štátnych lesov a majetkov v Liptovskom Hrádku a Banskej Bystrici.

2. máj 1946 – Na základe vyhlášky Povereníctva SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu bolo zriadené Riaditeľstvo Štátnych lesov v Oravskom Podzámku. Spravovalo územie bývalého Oravského komposesorátu, ktoré postupne celé prešlo do štátneho vlastníctva. Riaditeľstvo v Oravskom Podzámku, spolu s obdobnými úradmi v Banskej Bystrici, Zvolene, Liptovskom Hrádku a Košiciach, bolo podriadené Ústrednému riaditeľstvu Štátnych lesov v Bratislave, ktoré tvorilo odbor Povereníctva SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu.

15. máj 1955 – Slávnostne bolo otvorené Lesnícke a drevárske múzeum a sprístupnená prvá expozícia na Zvolenskom zámku. Vyvrcholili tak snahy o založenie samostatného lesníckeho a drevárskeho múzea s celoslovenskou pôsobnosťou – po zániku Lesníckeho múzea v Bratislave. Riaditeľom múzea bol Ing. Ján Madlen, vedúci Zoologického ústavu Vysoké školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene.

Marek Vanga, LDM Zvolen

Životné jubileá

Máj 2014

50 rokov

Mihály Miroslav,
vedúci LO, LS Holíč – OZ Šaštín

Bc. Jurkasová Anna,
hlavný účtovník – OZ Smolenice

Ing. Košút Miloslav,
vedúci EOÚ – OZ Trenčín

Tomaščík Dušan,
vedúci LO, LS Žilina – OZ Žilina

Ing. Kaššáková Alena,
vedúca LS, Považská Bystrica – OZ Považská Bystrica

Ing. Černák Jozef,
ťažbár – OZ Čierny Balog

Matlák Tibor,
vedúci LO, LS Tornaľa – OZ Revúca

Ing. Maslo Štefan,
VORŠ – držba a reprivatizácia – GR BB

60 rokov

Ing. Cvik Rudolf,
personalista – OZ Topolčianky

Krčmárik Pavol,
vedúci LO, LS Nemšová – OZ Trenčín

Bukovič Zoltán,
vedúci LO, LS Jasov – OZ Košice

Borgoň Michal,
vedúci LO, LS Slanec – OZ Sobrance

Ing. Sabolčák Ladislav,
VORŠ – oblastný kontrolór – GR BB

Pracovné jubileá

Máj 2014

30 rokov

Ing. Vavrek Ján,
vedúci LS, LS Revúca – OZ Revúca

35 rokov

Ing. Žabka Zdenko,
vedúci operačného nasadenia LT, RSLT BB – OZLT Banská Bystrica

Odchod do starobného dôchodku

Myslovičová Katarína,
referent správy pozemkov a reprivatizácie – OZ Šaštín

Ing. Kovář Miloš,
vedúci LS, LS Vígláš – OZ Kriváň

Ing. Kubiš Jozef,
referent TPV – OZ Revúca

Rubriku spracovala Helena Turská

Slovenský poľovnícky zväz Bratislava, Klub trubačov SR,

Poľovnícky spolok UPS Lutíla, Obec Lutíla, Obvodná poľovnícka komora Žiar nad Hronom, RgO Slovenského poľovníckeho zväzu Žiar nad Hronom

Vás pozývajú na

37. ročník Celoslovenskej súťaže v hre na lesnicu a poľovnícky roh

ktorá sa uskutoční dňa 7. júna 2014 v Lutile

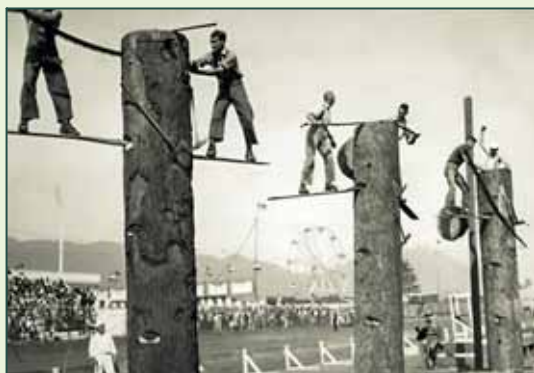
Podrobné informácie nájdete na: www.trubaci.sk

Spíliť strom, umenie alebo drina?

To že v lesníctvo po dlhé desaťročia prešlo výraznými zmenami svedčia aj fotografie, ktoré sme uverejnili v poslednom čísle časopisu Lesník. Fotoalbum krajskej správy lesov ich obsahuje stovky. No nielen lesníctvo na Slovensku prechádzalo zmenami. Pri pohľade na niektoré fotografie kolujúce dnes na internetových stránkach človeku až dych vyráža.

Tieto fotografie vznikli v období, kedy sa stromy obrovských rozmerov ťažili ešte dvoj-mužnými píliami a sekerami, čo na Slovenku až takou dávnu históriou nie je. Profesia drevorubačov nie je jednoduchá a ne-nadarmo jej patrí druhé miesto medzi najrizikovejšími povolaniami na svete.

„Dlhoročná príprava na súťaž Drevorubač“ aj tak by sa dali komentovať tieto fotografie.

-a5-

